

Другі фронт мастацтваў

Арцём Кавалеўскі

Аддаленасць і Адданасць

паэзія
i
лірычная проза

Мінск
«Галіяфы»
2008

УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Беи)-5
К

Серыя заснавана ў 2000 годзе

Рэдакцыйная калегія серыі:

Зміцер Вішнёў (галоўны рэдактар), Міхась Башура,
Валянцін Акудовіч, Ілля Сін

Кавалеўскі, А.

К **Аддаленасць і Адданасць : паэзія і лірычная проза / Арцём Кавалеўскі. — Мінск: Галіяфы, 2008. — 132 с. — (Другі фронт мастацтваў).**

ISBN 978-985-6906-07-0

Новая книга Арцёма Кавалеўскага «Аддаленасць і Адданасць» запрашае нас у працяглую вандроўку па забытых маршрутах спрагнёнага сэрца й няўтолінай душы, ва ўтрапёнае падарожжа да саміх сябе, да сябе такіх, якіх мы амаль не ведаем, але настойліва прадбачым і згадваем, калі заглядаем у очы свайго ўнутранага *vis-à-vis*. Вершы й лірычная проза Арцёма Кавалеўскага не кантрастуюць, не супернічаюць паміж сабой, але арганічна спалучаюцца, узаемадапаўняюць адно аднаго, з'яўляючыся яскравай, жывой палітрай увасобленых у слове эмоцый, з дапамогай якіх так лёгка расквеціць наша ўяўленне пра існаванне-тут-і-цяпер і ператварыць яго ў жыццё-тут-і-потым.

УДК 821.161.3-1
ББК 84(4Беи)-5

ISBN 978-985-6906-07-0

© Кавалеўскі А., 2008
© Выдавецтва «Галіяфы», 2008

АД АЎТАРА

...аддаляючыся штодня ад сябе ранейших, мы стыхійна аддаемся ўласнаму прадчуванню сябе будучых. Мы няўпэўнена балансуем на хісткім прасцягу здагадак пра сутнасць таропкай, мітуслівай паўсядзённасці, якая — нібы неабсяжная пашча — праглынае нашу ўяўную, інтуітыўную спробу быць заўважанымі, значнымі, здольнымі да якіх-кольвек здзяйсненняў. Але мы настойліва рушым наперад. Час ад часу мы прыпыняемся, за зіраем у адхлань пражытых дзён і раптам разумеем, што для нас ніяма нічога даражэй за цёплы дотык знаёмай рукі й суцяшальны погляд родных вачэй. Аддаленасць спараджае адданасць. І наадварот. У гэтым свеце ўсё парадаксальна...

30 сакавіка 2008

www.kamunikat.org

* * *

I.P.

Аддаленасць і
Адданасць —
Так вымірае прастору каханка.
Аддаляцца і
Аддаваць —
Так праектуе прастору каханак.

Прабачыць.

Пазычыць сіл недахоп
У амаль скамянелага
Шчасця.

Аддайце маё!
І замкніце прастору!

Слёзы вандруюць па тварах,
Як прагнія спробы адолець
Крывавыя белыя ночы.
Хочацца піць
І ў напоі тапіць
Дакрананне.

Не! Не адбудзецца...
(і не абудзіцца...)

Будзе прэлюдыя жарсці.

А есці іншыя будуць
Праз не-скрыжаванне
Далоняў.

Улонне яе пад далонню...
І сілаў — у жменьцы — прасцяг.

Просіць піць
Не наша дзіця.

Пазбаўляць і не жыць —
Аднастайны і сквапны дэвіз.

Без рэпрызаў маўклівасць настане.

Аддаляцца і не
Аддаваць —
Так за нас вырашае кахранне.

12 жніўня 2005.

ПЕРАТВАРЭННЕ

Стаялі велічна й трывала
Слупы нашых першых
І зноў першых, і другіх, і трэціх,
А потым такіх адноўлькавых,
Але нашых (але першых) расстанняў-расстрэлаў.
І была драпежная зіма.
І на нас яна палівалася.
А мы на яе плявалі й плакалі...
...слупы ўсё стаялі.
А потым мы так ідыятычна смяяліся
І тапілі вуснамі снег:
Такое вось марозіва-дзіва!

Ператварэнне сонечнага зайца ў месяцавага воўка
Адбылося зусім нераптоўна:
Ён нагледзеўся на нашае шчасце,
Нікуды не падзеўся і...
На яго заскуголіў працягла —
Тое нам і для нас калыханка была:
Люлі-люлі-люлі-і-і-і...

22 снежня 2003.

ТРЭБА!

Маўчаць!
Каб не чулі ні дрэвы, ні людзі...
Ані адзінага шэпту не будзе!
Сённяшні дзень падзяліў два сусветы:
Ты — у адным,
А ў іншым сагрэты
Памяццю кволай
Апошні прыпынак,
Шэраг расстанняў-змаганняў-памылак,
Шэра-шалёна-салёны
Абдынак.
Я — фотаробат,
А ты — фотаздымак.
.....
Трэба сыходзіць,
Бо разам зацесна,
Разам няможна,
Бо робіцца прэсна.

13 траўня 2005.

СУСТРЭЧА

Адной нагой —
У даўкую багну сноў,
Другой —
На парог твой,
Сагрэты спадзевам,
Дзе ніколі не гінуць
Пляёсткі стракатых стакротак,
Што прыносіў табе я стокроцы;
Дзе адно памірае гарачае слова
У халоднай смuze пацалунку.

.....
Што мы будзем казаць,
Калі ў шэртані шорсткага трызнення
Нас напаткае сляпое,
Але ўжо саспелае шчасце?
Мо' разыдземся,
Мо' пастайм,
Мо' расскажам
Цэламу свету,
Што не вартыя жэстаў скупых
Нашы познія позы і рухі —
Усяго толькі меціны часу і
Бяздзейнасці познай прыкметы.

.....
Мы сустрэліся,
Быццам рассталіся,
Летам.

21 жніўня 2007.

Аднойчы —
Як сёння —
Падвойная стома:
Скуголенне воўчае
І... раптам кома.
Сон,
Быццам праз стогн,
Сын,
Быццам народжаны:
Я сёння на шчасці
Амаль засяроджаны...
І неяк зусім небяспечна
Кранаю
Сівых успамінаў
Лютую зграю...
Кахаю?
Напэўна...
Але не зусім...
І зноў паўтараю:
«Адкрыйся, Сім-Сім...»

11 ліпеня 2006.

Чулую
(Сёння такую чужую)
Ноч
Кажаны суцяшаюць
Палётам...

Лёдам
Здалася далонь твая,
Позірк —
Лязом...

Словы
Між вуснамі нашымі
Не вандравалі...

Падалі мы
На дно неба...

Поўні святло
Праглыналі...

А зоры бралі з нас
Прыклад.

19 жніўня 2003.

* * *

НЕ...

Разварушыць
Вушамі
Шум
І
На шашу
Пакласці
Цела,
Каб там
Яно зазіхацела:
Ты так хацела,
Я хацеў...
І цемра нас
Ужо займела,
Нямела цела
Так няўмела.
Насnoch
Амаль што
Зразумела,
А вечер
Запаволіў спеў.

18 траўня 2003.

На досвітку
Досьць
Ужо жагнацца!
Мы не паспелі, не здолелі, не!..
Мы не паехалі разам у Францыю,
Не падзялілі мы разам мяне.
Не,
Лепей ужо не жагнацца...

Не трэба
Ранішнім срэбрам сябе суцяшаць
І пазіраць ва ўчараашняе неба —
Ў неба, дзе не
Давялося лятаць.

Годзе! Глядзі: ты не
Дапаліла,
Я
Не дапіў,
Мы не
Збераглі
Крохкасці скватна-патрэбнага
«Трэба!»,
Нашага неба
Два берагі.

22 студзеня 2005.

МЫ — РАПТАМ

* * *

Мы сустрэліся раптам
Пасля Калядаў
Каля твайго дома.
Твае вусны пахлі каляндрай,
Рукі — календулай,
Вочы — ахвочасцю,
Я — прадапошнім сумненнем.

Падаў снег.
І нам не ставала святла (а мо' свята?)...

Цэлы свет запавольваў хаду,
Калі мы, растапіўши маўклівасць
Зусім непатрэбнымі жэстамі,
Ра-
зы-
шлі-
ся.

30 сакавіка 2004.

Ты запіхваеш мяне
У бэдж свайго палону,
Каб бліжэй прышпіліць
Да грудзей
І трymаць там,
Дзе сэрца
Няпэўнасцю б'ецца,
Хвалявацца мільёнамі
Герцаў...
Каб трымцець
І шалёна іскрыцца,
Каб аднойчы змарнець
І разбіцца
На мяжы майго крыку і здзеку.
Супакойся!
Дай спакой, чалавеку!

17 жніўня 2006.

* * *

* * *

Ю.Г.

Ад цэнтра
Кляновым шляхам,
Каштанавым брэхам,
Чаромхавым водарам
Да
Касцёла святога Роха
Рэхам прайсціся,
Бо там яна
Слухае музыку...
Зык яе скрухаю
Б'еца ў горла,
У сэрца,
У скронь.
Хочацца так
На імгненне звузіцца
І на ўвесь свет
Пакласці далонь.

23 траўня 2007.

Аднойчы
Вочы
Уначы
Не захацелі спавядцаца,
Не зіхацелі срэбрам
Сны,
І мы пайшлі далей
Бадзяцца,
Каб толькі прамінуць
Парог,
Дзе сустракаюцца
Адценні
Здарэння ў колішніх
І змрок
У маскіровачным
Адзенні...
І нам ставала сілаў, каб
Не разгубіцца на
Ўскрайку
Апошняга трымцення, каб
Не адмяніць спакусы
Страйку.

19 верасня 2006.

ЖОЎТАЯ КВЕТКА

B.M.

Мы ехалі разам калісъці.
Мы ведалі шчасце,
Бо былі мы такія ж, як дзеци.
Яна засынала паволі
І прачыналася (вочы мелі хваробы адценне).
Цені нас не пужалі.

.....
Мы палюбілі хварэць
На амаль немагчымасць злучынца

3
Роднай прасцінай
Белай радзімы!!!
А дзе мы?
Мы ў горадзе не-
Незнаёмы...
І разам...
І каву п'ем
Рана.
Яна апранае ўлюблёны свой строй,
Я любіў да яго дакранацца,
Любіў пісаць да яе...

.....
Мы любілі піць разам,
І быць,
І зноў не хадзіць у кіно...
...а яна так прыгожа трymала
Кветку жоўтую,
Танчыць вельмі любіла
І сачыць за маім неспакоем...
...а было, што запальвала зніч,
а я сведкам быў.
І бачыў хлапечыя плечы...
Амаль...
А яна
Зноў запальвала зніч...

А цяпер мы —
Маньякі! Тэлефону маньякі!
Але яна! Яна кветку трymала! Жоўтую!..
Мора.
Словы.
Цягнік.
Зноў цягнік!
Зноў пракісла-кефірны ранак!
І няроднае...
Я!!!
Яе бачыў.
Прабачыў...
Хацеў прамаўляць,
Але вымавіў толькі:
«Жоўтая кветка пасуе...»

22 верасня 2005.

НААДВЕЧНА

Больш не будзе
Глыткоў паветра:
Мы паверым небу —
Не ветру.
І заплющым лагодна
Вочы,
Не вачымі,
А вуснамі
Сочым
За трымценнем —
Ахінутым ценем —
Нашых белых
Збалелых твараў,
Надта рана
Саспела рана,
Надта марнаю
Сталася мара...
І так лёгка
Наш браўся пачатак!
Пальцы цемры
Без мяккіх пальчатаک
Прыціскалі нас да
Дэкарацый
Дэкадэнцкай зімы
Варыяцый.
І было ўсё так
Недаречна...
Мы разбегліся зноў
На-
ад-
вечна.

28 лістапада 2003.

ПАПРОК

Снег
Збег
У падваротню.
З'еў
След
Крокай мёртвых.
На
Свет
Наклаў пячатак.
А
Я
Без пальчатаک.
Вой,
Бой
Завірухі.
Злы
Рой
Белых мухаў.
Дзень
Мой
Паслізуўся.
Я
Зноў
Не вярнуўся
Ў дом,
Дзе
Твой папрок
Збіў
Мой
Крохкі крок.

8 лістапада 2007.

АДКАЗ

Ты пытаешся,
Чаму вырастае на дрэвах лісце?
Бо гэта маё лісце
І я яго нарадзіў,
Ззелянеўшы калісьці дашчэнту.

Хочацца ведаць табе,
Чаму ружавее яскрава так золак?
А бо гэта мой цалкам золак,
Я яго адуховіў, калі
Мае шчокі гарэлі, як першыя макі.

Табе няўцям,
Чаму неба, бы мора,
Ахутвае хваляй дрыготкай?
Бо маё гэта неба і мора (і нешта яшчэ),
У якім я свядома стапіў
Прадчуванне сваёй катастрофы.

Строфы катуюць бель аркуша.

Ціша.

І я ў цішы той застаюся,
Бы вязень...

11 ліпеня 2007.

* * *

Наўздагон успаміну,
Прадонню згадак,
Прадчуванняў, загадак
Я імкнуся амаль інстынктыўна.
Лёд ламаю, нібы чакаляду
З лядоўні ў далоні.
Свет падаецца няўрымсліва-крохкім,
Ракальнym.
Ты апранула ізноў
Свой стары палітон
І пакрочыла на
Палігон нашых з табою змаганняў.
Зноў твой твар
Пад загадкавым парасонам,
Нібы бляклы, таемны бок месяца.
Мы ращуча змянілі
Непарушна-трывалыя каардынаты
Нашага су-
існавання.
Цяпер усё падаецца залішнім:
Дом мой, моц тваіх жэстаў,
Бяссілле маіх развітанняў.
Кілаграм танных яблыкаў,
Што прынесла ты ўчора
Мне на вячэру —
Некрануты.
Я пакінуў ружовыя фрукты
На падваконні,
Пад замёрзла шыбай:
Скупы нацюроморт
Мне нагадвае
Наш недаедзены сорам...
Мы спазналі яго пазаўчора,
Калі поўня складала нам гімны,
І... мы паціху тінулі
Пад іх пераможныя гукі.

28 студзеня 2008.

Я ХАЧУ

Слотна і млосна.
Мы ехалі ў Закапанэ...
Цяжка і злосна
Аўтобус рыпей —
Мы ехалі ў Закапанэ...
Ты на досвітку бачыла сонца,
Сніла дом,
Ну, а зранку купіла кансервы:
Мы іх елі
І ехалі ў Закапанэ...
У аўтобусе побач з табою
Бачу круглае сонца
І мрою
Пра аддалены дом
І пра шлях,
І пра шлюб,
І пра шыбы,
Скрозь якія
Толькі мы нараджаем сланечнасць.

.....
Сонца
І горы,
І вечнасць...

.....
Мы ўсё едзем і едзем
У Закапанэ.

.....
А я побач,
А я адчуваю твае
Да мяне непытанні.

.....
Мы едзем
І хочам знайсціся
У сціплых абдымках
Маўклівага вандравання...

Ведаеш,
Заўтра мы будзем вяртацца,
Знацца,
Крычаць,
Дакранацца.

.....
Ну, а зараз мы едзем,
Маўкліва, жадана.
Я хачу ў Закапанэ,
Хачу ў Закаханэ!

15 верасня 2005.

www.kamunikat.org

Аўтапартрэт з працягам

АРХЕАПТЭРЫКС

(запісана са словаў
невядомага кракаўскага бяздомнага)

Ён, брудна-ўзнёслы,
З кветкамі, уплеценымі ў валасы,
У вялізных недарэчных навушніках,
Рушыў танечным, няўпэўненым крокам
Сюды, да мяне, на асвечаны сонцам
Агніста-агромісты траўнік.
Ён нёс голуба на іржавай скамечанай блясе
Ад аўтамабільнага кола.
Голуб меў зламанае скрыдла.
А Ён сеў недзе побач, так зусім блізка,
І раптам пачаў:
«Я ведаю: ты нашчадак таго дыназаўра,
Што зляцеў літаральна ўчора
Вось з гэтага дрэва!
Але ты не паліш — то праўда?
А я не могу пачаставаць цябе папіросай.
Ты, напэўна, памрэш... Хмм...
Цябе заб'юць твае ж браты-птушкі.
Хочаш мо' піва? Не, ты не хочаш...
Марэк — імя тваё!»

.....
Ён хістаў галаўою, працягваў:
«А не можа быць, каб ты памёр.
Не! Мусіш жыць. Марку, жыві!
Я дакранаюся да цябе такімі бруднымі рукамі?
Замкніся! Чуеш? Замкніся, кажу!
Ты не ведаеш: кожнае слова каштую так мала і дужа.
Дружа, запалі і выпі са мною!
Бо мусіш жыць.
Але ж цябе з'ядуць белыя вусені-чарвякі.
І мяне зжаруць белыя чарвякі.
У прыродзе нішто не загіне...
Цела, пачуцці і дух —
Во рэч фенаменальная!
Ах, твая вера занадта слабая...
Дыхаеш? Брава! Брава, Марку!

Га! З праху паўстаў (бла-бла-бла...)
Да праху й вернешся...
Але як пекна выглядаеш, ты,
Прыгажун-небарака!
Ці размаўляеш зараз з Богам?
Устань, узніміся!
І мы разам пойдзем на шпацыр:
Ты — у неба, а я... я далей...
Вы-у-унь па той сцежцы.
Не хочаш? Не, не хочаш.
А можа, ты сапраўды не хочаш жыць?
Марку, Марку...
Ну й няхай.
Але ж я ведаю:
Ты нашчадак таго дыназаўра,
Што зляцеў літаральна ўчора
Вось з гэтага дрэва.»

14 чэрвеня 2005.

ПЕРШАГА КРАСАВІКА

Ручай... Ручайні пасярод горада...
І мяккі, вабна-глеісты бруд паўсюдна
Дэмантруе свае амаль таямніцы.
Мастацкасць — у кожнай лужыне,
У кожным кроку рахмана-расхістаных жабракоў,
Якім так хочацца стаць мне сябрамі.
Не, я не жалую, што сённяшні дзень
Распачаўся так рана.
Вясна прымружыла вочы, як старая маші,
Што зачакалася на сына. І спіць...
І сніць мой горад...
Птушынае пер'е, леташняе лісце,
Змяшанае з ліпкай гразёй на падэшвах,
Не раздражняе.
І радкі паэзіі ўжо точацца шпарка.
Але ж першага красавіка! Жартаваць!
Мой горад не прымае жартаў,
Ён аббуджаеца ціха, сціпла,
Купляе марозіва й піва,
Якое зноў падаражэла.
Мой горад так моцна, так жарсна
І самааддана кахае вясну,
Што сам зайдросціць сабе:
Во яно! Нарэштце!!!
Мой горад не падобны
Да куртуазна-разбэшчаных сталіцаў.
Тут мяккі бруд і ўёлія,
Сагрэтыя арыштаваным сонцам лавы,
На якіх дзеўны з тварамі русалак
Ахвярна аддаюцца марам пра будучыню
І гіпербалізаваную жаноцкасць.
Мой горад так насцярожана
Каштуе, смакуе вясну,
Што ў яго хочацца запытацца:
Ты верыш сам, што ты —
Акалічнасць здарэнняў і лёсаў?
Але ён скуча маўчыць.
І я дзякую яму за гэтую маўклівасць.

Мы цяпер маем нікім не агучаную дамову.
(Такіх дамоваў мой горад мае мільёны
...але Мы маем дамову!)
Мы выціскаем з заспане вясны
Сон ажыўши.
Мы ведаем шмат,
Але мала гаворым пра гэта.

1 красавіка 2005.

ДЫПЦІХ

1

Адчыніцца насустрach наступнаму
Блякламу дню,
Які без мяне ніколі не народзіцца.
Усё няпэўна-дрыготкае кінуць
У адхлань пачварных бязлітасных сноў,
Якія без мяне не памруць ніколі.
Сколькі твараў падманліва-родных
Я сёння сустрэну?
Сколькі глупотаў змагу нанізаць
На амаль спарахнелую нітку
Майго бяздомнага часу?
Сколькі глыткоў віна мне спатрэбіцца,
Каб не ўвайсці ў кватэру,
Дзе мяне так чакаюць
І прагнуць употай
Трывалай прысутнасці?
Цела цярпліва чакае цяпла і прытулку.
Думкі расхістана б'юцца адна аб адну.
Так, я дарую жыццю майму
Ўсю аднастайнасць пачуццяў.
Так, я іду,
Каб ізноў адчыніцца насустрach
Наступнаму блякламу дню.

5 кастрычніка 2004.

2

Гукі-пацеркі цярпліва
Дражняць мой слых.
Раптам уздых,
Крыху нервовы,
Спыніць час ранішняй кавы,
А водар гаркавы
Стане толькі ўспамінам прыемным.
Так, дзень распачаўся,
І я крочу насустрach,
Разяўлена-чэзлы,
Майму нязнанаму vis-à-vis.
Дзе прычыны знайсці
Доўгай, амаль што бясконцай,
Вандроўкі?
Ці можа, проста замовіць віна
І забыцца на хвілю,
Што я ўжо расцяты
Між сцяною цярплівасці й вокнамі страху?
...водар гаркавы
Стане толькі ўспамінам прыемным,
Калі скончыцца кава
І скончацца слёзы
Дзіцячай наіўнай прагі
Быць агорнутым
Цёплай і мяккай далонню,
Дню майму будзе ўсё роўна,
Ці я проста вандроўнік,
Ці злая дурная варона...
Сон палёгкай не стане.
І мяне не абудзіць ніхто,
Калі раптам прачнуцца
Ўсе птахі свету.

20 кастрычніка 2004.

Вяртанне не бывае падобным
Да папярэдніх уцёкаў дадому.
Вяртацца не забаронена
Папярэднімі забабонамі й табу памяці,
Што тырчаць, як шкілеты,
Асенніх пустых хмызнякоў
На гладкіх такіх берагох
Маіх уяўленняў
Пра сонага часу адноснасць.

І я вяртаюся.

Я спадзяюся,
Што будзе лягчэй праглынаць
Надзвычайныя чайныя ночы.
І я веру,
Што будзе бяскрыўдным мой шлях
Да дзіцячага дзікага шчасця.

Сталасці крылы
Чамусьці не вырастоюць,
А расстанне здаецца
Толькі пасмай кароткай
Апошнягя снегу.

Вяртанне
Наканавана
Адноснасцю сонага часу,
У які так цяжка паверыць...
І так цяжка праверыць:
Ці то час,
Бы падман,
Ці падман,
Што расцёкся ў часе?

20 лістапада 2004.

Тут
Забаронена цала ваць і слухаць,
Як птушкі родзяць дзяцей —
Птушанят нашай памяці.
І тут зноў забаронена цала ваць...
Цала вацца нам можна
(Дазволена, трэба)
Адно з успамінам амаль нецвярозым,
Але ён —
Ён мужчына...
І ён —
Нецвярозы.
І дорыць нам ружы.
Нам не дазволена
Піць і напіцца,
Сніць і забыцца
На ўласныя смакі...
Тут забаронена толькі па-
цала вацца...
Але і так немагчыма:
Ён...
Мужчына.

6 чэрвеня 2005.

ВУЧАНЬ

У мяне атрымоўваецца ісці
Толькі тады,
Калі я бачу,
Як падаюць векавечныя вежы
І надзвычай моцныя людзі.

У мяне атрымоўваецца маўчаць
Тады толькі,
Калі шчыліны выцвілых вуснаў
Прагнунець папроку й
Прыкрасці.

У мяне атрымоўваецца кахаць
Толькі тады,
Калі на расцята-здранцвельм целе
Адкрываюцца шнары старыя
І заплятаецца п'яна язык.

Я іду, і маўчу, і кахаю
Тады толькі,
Калі ёсць сведкі
Учынкам майм.

.....
Я толькі вучань...

4 ліпеня 2007.

КРЭС

Вусны салёныя...

Вусы мае зноў
Перашкодзяць...

Зноўку ісці,
Потым падаць,
Ляжаць
Ды прачытаць зоры.
Зноў
З далоні карміць галубоў,
Ціха плакаць,
А потым —
Галосна
Сноў каралі
Нанізываць
На ніткі ўспамінаў.

...і зноў распранацца
Дашчэнту,
Да дзіраў,
Да крыку.

...дзіўна як:
Не пазычыў мне
Месяц святла
Ўпершыню.

...і саната
У гонар яго
Не гучала.

8 кастрычніка 2003.

ВЯСНА

Ю.Г.

Людзі забываюцца на вернасць
І пачынаюць сквапнымі глыткамі піць
безнадзею.
А потым робіцца так халодна,
Што нават поўная пляшка не
саграе,
Што нават адыходзяць родныя людзі
на другі план,
Што нават хочацца нарадзіць новых
дзяцей
І аддаць ім уласны досвед радасці,
песні й спакою.
І хочацца зноў напаткаць
расцярушаную фантазій маладзёна
Вясну.

Мае шкарпэткі, шалік і шалёны, такі
ўлюбёны вецер
Зноў зрадзілі:
Я прастудзіўся.
А проста хацелася свята
Тут, пасярод звыклай абыякавасці й
горада,
Проста з нагоды ўдалага шпацыру й
Вясны.

Я крочу.
Я згадваю знаёмыя маршруты й
імёны.
І я крочу (хоць маю ільготны квіток
на метро)...
Хтосьці казаў, што прыгажосць
выратуе свет...
Так, гэта напэўна.
Але найхутчэй яго выратуе мая
безгалосая й дзікая
Вясна.

29 сакавіка 2006.

www.kamunika

* * *

* * *

I.P.

Калі гамонка бадзягі стаецца разборлівай,
Такой прыцягальна-таемнай і значнай,
Калі цыгарэты паліць адну за адной —
Не патрэба,
А толькі слабая прыемнасць,
Калі схаладнеласцю дзённага пухіра-сонца
Поўніцца вечар —
Я выходжу на шпацыр,
Асвечаны вадкім спакоем.
.....

Ноч даверліва, ціха раскажа пра тое,
Як калісьці, даўно, што не ўспомніць,
У марозную сінюю раніцу
Мама мяне нараджала...

Джала часу нястомна бянтэжыць,
Нервы рве й прымушае
Далей жыць,
Множыць аскепкі жыцця —
Калейдаскопныя шкельцы.

19 верасня 2007.

Стаяць на вільготнай палосцы жвіру,
Дырыжыраваць марскімі хвалямі
І прыгадваць апошні абдымақ,
У якім мы сталіся маўклівымі ахвярамі
Першага ў жыцці банкруцтва.

Мора.

Чайкі.

Сілуэты самотных караблёў-пілігримаў
І стоп-кадр успамінаў.

На вільготнай палосцы балтыйскага жвіру
Я пачуваюся надта маленъкім,
Надта ценькім і лёгкім,
Як дзіцячы свавольнік-балонік.
Мае шэпты гучаць ва ўнісон тактам хваляў.
Я стаю і ў сышэзеласці надвячорка
Таплю прадчуванні халоднае ночы.
Без цябе.

Цёмна.

Чайкі.

Сілуэты самотных караблёў-пілігримаў
Паволі знікаюць.
Успаміны з затакта пачнуцца.

На вільготнай палосцы састылага жвіру
Хвала мякка, ледзь заўважна
Змывае сляды мае, і
Я сыходжу.
Вечер зрывает мой шалік.
На вільготнай палосцы халоднага жвіру
Ён прыгожа глядзіцца з пасмай водарасцяў,
З плямамі камянёў.

Ноч.

Чайкі.

Страшна.

Плач ундыны.

Задушлівы сівер.

Палоска балтыйскага жвіру.

Я народжаны,

Каб узгадваць.

20 снежня 2007.

УЦЁКІ

Сысці й

Ніколі не напаткаць

Ракальнасць цвярозых учынкаў...

Моц жэстаў

І слотных слоў

Слоік

Сляямі тлумяць

Эмбрыённыя спробы ўцёкаў...

Спёка цяпер,

І паўсядна вясны акварэль

Расцяклася...

А мне засталася

Рукі парцалянавай бель,

Якую цалую ахвярна

(амаль апантана)...

Я прагу таплю ў прадонні

Бяздомнага спеву й павеву

Часовага страху...

Яму аддаю толькі

Зблякую ўшчэнт партытуру

Бадзянняў па свеце дзяцінства.

Змрок.

І я сон рэпетую ўпартा,

Якому нач злую,

Не злуючыся,

Дарую...

3 траўня 2006.

www.kamunika

Маё непрыгожае цела —
Алярм для тых, хто так моцна прагне
Застаца сам-насам
З маной прыгажосці.
Мае вочы блакітныя —
Проста адбіткі вачэй тых,
Хто ніколі не бачыў,
Як падае неба ў далоні каханкаў
І ажываюць рэчы.
Мае елкія, палкія, прагна-хваробныя слова —
Арыенцір, запаветная метка
Для ўсіх, хто спрагнёны маўчаннем,
Адчаем
І набрынялы кроплямі страху.
Мае крылы, што ніяк не вырастаюць, —
Повад нарадзіць сына
І разам з ім — крылатым — акрыленым —
Склейваць мадэлі пасажырскіх самалётаў...

.....

Жыццё на Зямлі
Нічым не адрозніваецца ад жыцця
На іншай планете:
Тут таксама трэба вучыцца
Дыхаць.

26 чэрвеня 2006.

Калі немагчыма ўжо бегчы
І слухаць,
Як рвецца ўласны,
Хлуснёю апалены голас,
Нас
Раптам наведваюць людзі
Не тое, каб блізкія,
Але ўсё ж дарагія...
Ночы сляпяя тады
Набываюць нервовыя рытмы,
А сэрцы закрытыя
Б'юцца ў танга шалённым,
Каб, можа, назаўтра
Разбіцца, спыніцца...

.....
А бегчы ўжо немагчыма,
І хочацца зноў не пісаць.

17 траўня 2005.

www.kamunika

Прыходзь у госці, да мяне ў госці,
Мы будзем моўчкі гаварыць, не верыш?
Хай апануе намі сурдапераклад,
Паводзінаў мізэрнасць, прости лад. Ага?
Хай будзе тут утульна, ціха, цёмна.
Ну, добра, заві мяне папросту Цёма,
Але ж прашу, не называй [Tiomá]:
Я не люблю французскае вымовы...

Ты ж не забыла: у нас у лютым спрэчка,
Душэўны страйк (ці, можа, страйка?) —
Кінем!
Я адмяняю люты. Ха!

Паслухай, давай рванем у Ракаў сёння.
Там ёлкі на падворку кожным,
Там дзіка так, што хochaцца крычаць
(Яно, відаць, ад шчасця...)

... а ўвечары там пах чароту ўсюды,
Чароўны пах чароту. Ах!

Дай мне руку. Крычы,
Бо я з табою, панна!

Крычы гучней,
А слова
Мне пакінь,
OK?

12 студзеня 2004.

Я маўчаў.
Я ішоў.
Я, як я.
Ён, як валадар свайго места.
Быў ён заўсёды свабодны.
Мне падабалася яго кашуля:
Заўсёды наросхрыст.
Ён быў наросхрыст —
Як валадар лета
Гэтага.
Ён ішоў у кашулі наўпрост.
.....
Мне чамусьці хацелася падаць:
Я падаў.
А яму хацелася толькі ўпасці.
Пастка ночы нас не пажэрла,
А зжэрла.
Неяк лёгка было,
Нават і патаемна.
Плакаць разам ніхто не хацеў,
А хацелі...
Цэлы не адчувалі,
Пачуцці зaimелі ўсе межы.
Мы — незалежныя,
Але ляжым.
Ён — кампазітар,
А хоча аддаць мне
Семnotaў.
І аддае,
І глядзіць у акварыум ночы.
Пытае:
«Хочаш мо' піць?
Ты да піва ахвочы?»
.....

Вочы не бачылі,
Толькі неяк разгублена
Тут вандравалі,
У гэтым спакойным пакоі.
Лёгка было.
Было неяк амаль што знаёма.
Мы знаёмыя?
Я?
Я хварэю?

.....
Назаўтра жагналіся
І запівалі жагнанне.
Не,
Было атракцыйна:
Лета, дзень, кава, трамваі, прыгожыя твары...
Я з'яджаў нечакана, раптоўна.

.....
Дзень ярчэў, нібы слайд каляровы.

27 ліпеня 2005.

ПАГРОЗА

Я кахаю,
Палаю,
Палохаю...
Раптам — пагроза.
Раптам
Сіняя вострая
Кроза —
Апошняя доза.
Набрыняла
На целе кахання
Пякучаю слізню
Залоза.
Не дае мне
Суняцца
Пагроза —
Клінічная проза.
А вакол
Толькі пругкае,
Голае, доўгае
Вецце.
Вы скажыце мне,
Дзеці,
Цяпер на якой я
Планеце?
На якім кіламетры
Буяюць
Апошніх здзяйсненняў
Суквецці?
Я хачу іх сабраць
І зрабіць выкшталцоны
Букецік.
А пакуль
Я кахаю,
Палаю,
Палохаю...

Раптам — пагроза
І... няўдалая спроба
Майго эга-
апафеозу.

18 сакавіка 2008.

Тут і потым

НА ХВАСЦЕ ВОСЕНІ

Матылёк
лёг
лёгка

У павуцінне...
Так лета
ляцела

У восень...
А восьмай —
Ціхмяна й
цёмна,
І калыхальна надзвычай.

Люляю,
лунаю
Пад лупай
Апошняе кропелькі сочыва-лета,
А промні праходзяць праз поўсць
Засцярожанай цішы.

Паўз паўзу
вечар спаўзе
І на плечы
Празрыстаму Млечнаму Шляху
Нямое святло пакладзе...
...і вырастуць крылы.
О, восені!

29 жніўня 2003.

МАНА

(нацюрморт)

Філіжанка ўсміхалася арнаментальна засохла-
ю кавай.

Муштарда маўчала і
плюшчыла вочы
ад горычы.

Прыкра было і кілішку з ня-
родным салодкім напоем.

Сыр не-
даедзены здзекліва сма-
жыў паветра...

Хлеб па-сіроцку (не елі яго)
прыхаваўся.

Масла (яго не было)
было марай (і мрояй).

Сціпла і цесна было
У майм непрытульным пакоі,
Там, дзе нягояцца раны старыя
І падаюць ніzkія столі...

.....
Праўда!

8 траўня 2005.

ВАКЗАЛ

Тут такія прыгожыя
Мабільныя тэлефоны!
...і такія прыгожыя дзеўкі!
...і хлопцы,
У якіх заўсёды мажор
І ў якіх заўсёды
Гламурнае прадчуванне
Былога.
У іх заўсёды стаіць і едзе,
І зноў падае тонус.
Мікрааўтобус такі інфантыльны,
Такі недарэчна-ахайны!
Кранаю субтыльна парэнчы.
Цяпер лета і дождж...
Я кранаю субтыльна парэнчы,
І хочацца енчыць,
І спаць,
І праспаць уласныя страхи...
Я цяпер у плацэнце!
Адзін на планеце!
Утульна і цёпла
Ў нязмушаным свеце.
Цэнтнер маіх адчуванняў
Бязважны.
Ў цэнтры пошукаў —
Сябра, заўсёды адважны.
Ён мужчына
І мае сяброўку-жанчыну —
Гэта так проста.
А я?
Я — вакзал,
Я — цягнік,
Я — гадзіннік
(ці цынік?)

Я бязлітасны цэннік
На вежы сляпога расстання.
Я сабакам брыду
Ў пашчу злую
Залы чакання.

9 жніўня 2005.

ПЕРШЫ СНЕГ

Галеча ў тумане...

.....
Вужакаю безабароннай
Вуліца ўецца,
Скамечана выгінаецца
(Марна, здаецца),
Шыю выцягвае небу,
Шые порткі шызаму дню,
Што імкненца вільготна
Ў далонь маю.

.....
Маю адну неспадзеўку:
Дзейку пад дрэвам
І пад
Парасонам.
Сонна гляджу на яе
І бліжэй падыходжу
Да сцёргата, мёртвага
Быццам бы слайдзе
Ведаю, што не адыдзе
І не працягне руки.

.....
Слату прабачае сутонне...
Ледзь адвячорак настай —
Іду да стрыечнай сястрыцы.

.....
Не спіцца...

22 лістапада 2005.

www.kamunika

РОДНАЕ

Мы хворыя на
Антывірус памяці!
Апатыі пальцы
Скута трymающца часу,
Дзе ўсё пачынае
Цнатліва танчыць
Канкан пакамечанай прагі
І права
Знаходзіць слязлівия словы
Пра нас і каханне
Да любых,
Якія даўно назаўсёды
Паснулі...
Мы лечымся ад
Аднастайных расстанняў,
Мы лепшыя за
Аднаполасць вяртанняў
Да роднага,
Марна-ліслівага «зайтра»,
Дзе сорам зрывае табу...
І спыняе хаду
Калежанка-цярплівасць.

21 сакавіка 2005.

У ЧАРЦЫ ЧАКАННЯ

Чалавек
У чарцы
Чакання.

Поўзае смоўж
Ад рання
Да рання.

Сонца мёд
Пralівае
Рупліва.

Месяц спіць
У бурштыне
Піва.

Зноў турбуе
Сабаку
Бадзянне.
.....

А
Чалавек
У чарцы
Чакання.

3 лютага 2000.

ТУТ І ПОТЫМ

У сутонні вясновым
Новымі крокамі
Рушыць наперад,
У прадчуванне празрыстага вечара, —
Лёгка.
Крохкасць імгненняў —
Тут і Цяпер —
Нібы часу ружанец
На тонкіх галінках
Маіх размаітых,
Размытых інстынктаў.
Стыне ілюзія сталасці,
Калі ты пазбаўляешся жарсці
І мы зноў пазбягаем сустрэчы.
Аднойчы ўсё будзе не так...
І не тут:
Не будуць прарочымі нашыя слова.
Адвечнасць
Без прымхлівых,
Трохі фальшывых пакутаў,
Стукам у сэрца абудзіць...
...і будзем будзённасці нашае ўдзячныя мы,
Бо няма апрача яе тут анічога.

29 краасавіка 2004.

ДЗЯІЦІНСТВА

Калі час заштурханы
Выцінае з души маёй ружы,
Сцюжай заўсёднай
Мне свет падаецца.
Сэрца, няздолънае біцца,
Ўсё ж б'ецца,
Норі ідуць,
Каб з Табою сустрэцца,
Сагрэцца...

Ты памятаеш
Такты дзіцячага скерца?
Сцерліся нашыя крокі
На летнім асфальце,
Звольнілі месца
Папрокам і крыўдам —
Бывайце!

Крый мяне, Божа,
Старое ўзгадаць і заплакаць...

А можа, забыцца на хвілю
І стацца нябачным?

.....
Водар дзяіцінства
Такім быў салодкім
І страчаным!..

23 ліпеня 2004.

* * *

У эмоцый бяспамяцтве
Лёгка забыцца на страхі,
А потым балесна амаль паміраць
І вышукваць празрыстыя слова,
Прыгожыя фразы і апраўданні.

Мяне аддалі цяпер на распродаж.
Бярыце! Цана —
Ўсім даступная мара.

Я, як мора, —
Для рыбаў дом
І акулам прытулак.
Мулкі ложак,
Сірочы завулак.
Я іду, бы плыву,
У бяздомнасць
Там, дзе старасць —
Чаканы мой госць.

29 лістапада 2006.

* * *

Машынам чамусьці сёння
Не шумелася,
Не шыпелася,
Не ехалася праз мае
Няроўныя нервы.
Не йшлося прахожым праз
Маю невыноснасць
Стракатага мая.
...што маю, то маю:
Прымроенага чалавека
Так блізка, так побач,
Што рвецца звычайная простая схема:
Дом — выхад — сыход — і неба.
Я кідаю слова на вецер, у смецце...
.....
Як хораша жыць
У прыдуманым свеце!

25 жніўня 2004.

www.kamunika

ПАМЫЛКА

* * *

Прэсныя дні
Прасаваныя
Зноў прарасталі
Расстаннем.

Стала састылым
Прыпынкам
Наша старая
Памылка.

Мы стаялі,
Не падалі раптам,
Каб не ўкленчыць
Рахмана,

Са словаў казанняў
Не склаўшы
Ды з рук не зрабіўшы
Крыжоў.

Мокрыя вочы аўтызму:
Гораду спіцца добра,
Але то —
Не пакора —
Сон проста.

Горад мой родны,
Ён сёння наросхрыст
Мне і ўсім...

«...тата! Тата!» —
Хлопчык крычыць.
А мне чуецца:
Тата-

тата-
літа-
рызм!

3 снежня 2004.

30 верасня 2003.

СНЕЖАНЬСКІ СОН

Хлюпота
Ад поту
Ўсяго наваколля
Нахабства набралася —
Званітавала.
А я —
Знітаваны адлігай той —
Братам
(Стрыечным ці родным?)
Снекню ставаўся.
І падаў у снег,
Нібыта ў неба,
І, зоры злічыўши,
Прыдбаў я спакой:
Аднолькавасць момантай-мамантаў...
Глеба...
Губляюцца думкі,
Спыняецца кроў.

18 студзеня 2004.

МАЛАДЗЁН

Чалавек
З кружэлкай,
З пласцінкаю,
З плытай,
З CD —
Простым музычным носьбітам
Адзін,
Самотны і сумны
Ў метро,
На прыпынку,
Ля стракатых вітрынаў,
У горадзе...
Ён бароніць прыватнасць,
Ён заўсёды ў шапцы,
Ён купляе пітво,
Каб лягчэй было,
Каб сышло,
Каб зраслося.
Чалавек абы-што ён.
А хто ён?
Мала дзён яму.
Ён — маладзён.

Ягоная сяброўка не прыйшла.
Не прыйшоў яго сябра...

А ён проста не купіў
Падвойную каву й
Падвойную плыту
Нейкага легендарнага
Электра-клэш гурта.

Я?

6 верасня 2006.

Летуценняў
 Пераплеценыя цені
 І адценняў ценъкіх
 Шапаценне.
 Цесных сценаў
 Мур глухі цэментны.
 Дзень — сіндром хранічны
 Абстынентны.
 Боль,
 Памножаны на
 Штучнасць цела, —
 Бой...
 І пошук месца
 Для прыцэла.
 Вой
 Замест ледзь чутных
 Словаў —
 Мой
 Сканструяваны нораў...
 А за вокнамі —
 Зайздросны зраднік
 Золак —
 Сябра мой
 І кат сябровак-зорак.

13 сакавіка 2008.

Цыбата
 Цыбліся
 Дзымухаўцы
 Цыбаліся
 Цыбата
 Каштаны
 Штаны
 Танныя
 Апраналі
 Лілі сок
 У зародкавым стане
 Лілеі
 Дзэбаліся
 Тут і там
 Вусны паснулыя
 Прасунутых каханкаў
 У альтанках
 Стакроткі
 Нардычна
 І па-арыйску
 Арыстакратычна
 Бялелі
 Арэлі рыпелі
 Прагульвалі
 (У-ля-лі-лю!)

Школу школьнікі
 Хадзіста падманвалі
 Ходнікі
 Зебрай вапнёвай

.....

Хараства
Перамога харальная
Не адступае
Я адчуваю аральна
Амаль анамальна
Май-травень
My May,
Mon plaisir
Дэзертуе скамечана
Бечнасць

.....

Гэты мякка-дзыроневы
Вечар
Я пхаю ў заплечнік
І іду вандраваць
На амлечаны месяцам
Стрэчнік.

14 красавіка 2007.

Шкельцы

КАСТРЫЧНИК

Расцяклося жэле кастрычніка —
Зімы маладога апрычніка...
Беспрычынна дварамі бадзяюся,
Пад нагамі плыве зямля ўся.

У вачах павалока вільготная
Засціць сонна вандроўку ільготную:
Без білета, без мэты, імпэту —
Спакваля я праходжу планету.

У трамлейбусах ветлых, трамваях
Я то сплю, то вачыма шукаю
Блізкіх твараў выразныя рысы,
Зграбных постацей кіпарысы.

Мне на плечы халодны вечар
Пакладзе далонь пры сустрэчы
І ахутае мяккаю коўдрай,
І падорыць тлум сноў-зграй.

І зайграе на твары ўсмешка,
Калі знайдзеца вузкая сцежка
Ад маіх беспрытульных дарогаў
Да тваіх прабачальных парогаў.

15 кастрычніка 2007.

* * *

Калі раптам дзень пачынае плакаць
Не дажджом — па-жаночаму,
Па-мужчынску — снегам,
Стомлена-сонным і шэрым шэрагам
Людзі пад небам знікаюць зрэбным.
Беллю па белым, імкліва, імпэтна
Б'е завіруха ў вокны і дзвёры,
П'е маю скруху і неяк шляхетна
Хутае ў футры дрэвы ў скверах.
Паркаль празрысты і парцаляна
Ўсюды ў парках, у кожным завулку.
Ціхім вандроўнікам, сціпла і цъмяна,
Ноч беспрытульна шукае прытулку.

31 студзеня 2005.

* * *

Я —
допісы
сальверыўскае
п'есы —
Так прагну
слодычы і музыкі
пісьма...
Нямой душы
прапаленая
крэсы —
Маёй душы
адвечная
зіма.

30 жніўня 2003.

* * *

SLEEPING BEAUTY

Чорны дах
І чорны кот.
Ноч надыдзе нечакана.

Чорны птах
І чорны крот.
І шкілет пад'ёмных кранаў.

Водар пылу
І дажджу.
І зусім крыху надзеі.

Пачакай,
І я скажу:
Што,
чаму,
калі і
дзе я.

11 верасня 2007.

Як сцябло,
Што за снегам, за сцюжай,
Засяроджана і асцярожна
Засынала маўкліва і мужна
Наша цеснае цела прыгожае...

16 лістапада 2003.

www.kamunikat.org

ВОСЕНЬ

Ліссы,
Лісце,
Восень залатая...
Латаю я
Лета,
Адлятаю.
Таю
У тайзе пачуццяў,
Знаю:
Восень нашая
Не залатая —
Злая.

30 жніўня 2003.

* * *

Празмернасць.
Сон.
І стогн скрэз грудзі.
Шукай мяне
Ў жыцця заблудзе.
Чытай іерогліфы
На вуснах,
Стапі, глыні
Вясны распусту.
І адчыняйся, рвіся
І --
З маіх вачэй маркоту
Пі.

10 сакавіка 2006.

www.kamunika.com

ПРЫСТАНАК

Штодня
І штоночы
Ніхто не прарочыць
Мне новых вандровак-шляхоў...
... і вужакаю лезу пад коўдру.

9 лютага 2002.

* * *

Абрыдлі
Абрысы
Абразы.
У сэрцы адно
Амбразуры.
У рэштках
Апошніяе фразы
Мы расстаўлялі
Цэзуры.

30 чэрвеня 2001.

www.kamunikat.org

* * *

ПРАПАНОВА #2

Слотна.
Я рады.
Без парасона.
Горад.
Самотна.
Я блытаю слова.
Зноў недарэчны
Ламаецца дзень.
Я ў пустэчы,
Нібы авадзень.

2 чэрвеня 2001.

Давай не пойдзем у кіно,
Парвём квіток і назаўсёды
Зачынім мройнае вакно
У свет нянашае прыгоды.

26 лютага 2004.

www.kamunikat.org

ДА АЎТАПАРТРЭТА

* * *

Рамантаваць душы каркас,
Такой застыла-зледзянетай...
І чуць падчас адно ў адказ:
«Глядзіце, ён такі нясмелы!»

26 лютага 2004.

Маё нервовае імя,
Твае заблытаныя руکі...
Гартае восенъ старадрукі,
І мы знікаем спакваля.

24 верасня 2006.

www.kamunikat.org

* * *

Вашае крэсла мне не пасуе...
Мы не стасуемся,
Мы — упустую.

Хто разгарнуў
Дня прасціны белыя?
Капы ночы фіялета-
выя?

Вы і я.

7 лістапада 2006.

* * *

Дагнаць лістоту немагчыма,
А ты ляціш ёй наўздагон —
Дзяўчына-ветразь, панна-аблачына —
Знікаеш вэлюмна ў люстэрку дзён.

І твой гадзіннік, сябра-вораг,
Ужо выконвае прысуд:
Не ахвяруе скватных, новых,
Нецыферблатных пяць мінут.

27 кастрычніка 2006.

www.kamunikat.org

* * *

АНЁЛАК

Кастрычніцкага з'есці глогу
І раптам знікнуць уначы,
А ты крычы, крычы, крычы,
Пакліч мяне на дапамогу.

Ад глогу застанецца смак
Саладкаваты, доўгі, снежны,
Ты робіш мне рукою знак...
Цяпер кастрычнік, раптам — снежань.

І я трymаюся рукі,
Нібы апошняга прыпынку...
Мінаюць дзеўкі, юнакі,
А мы з табой на фотаздымку.

14 кастрычніка 2006.

Лістоты жоўтай сорам хісткі
І профіль твой ужо няблізкі...
Блukaю, значыцца, шукаю
Цябе ад зор да небакраю.

Мой абыякавы трывумф
Не ўсвядоміць славы дух
І не засвоіць праўды літар...
Я твой анёлак — baby-sitter.

13 кастрычніка 2006.

ВЕРШ НА ПЛОШЧУ

* * *

Як
Пазашлюбнае дзіця
Народу,
Я —
Па-за шлюзамі
Тае віны,
Дзе расштурханая
Амаль свабода
Імкненца зноў
У труны-сны.

5 краставіка 2005.

Парасон-парашут...
Мне пара адлятаць,
Лёгкай парай нябёс
Сябе ратаваць,
Падаць потым на белы
Дрыготкі паркаль —
На зямлі не сагрэтую,
Слізкую сталъ.
Стацца снегам, дажджом,
Дакрануцца раллі
І — уцекчы з маёй
Марнай-маці-землі.

25 сакавіка 2004.

www.kamunika

* * *

ВЯСНЫ!

Птушкі родзяць
Дзяцей,
А дзеці родзяць
Людзей.
Людзі родзяць
Звяроў,
А зверы ідуць на
Кроў
Белых глухіх
Людзей,
Дзе я —
Найлюцейшы злодзей —
Пасынак стагоддзя.

18 верасня 2007.

Атручаны зімы папрокам,
Засмучаны яе нутром,
Я рушу надта хуткім крокам
У сакавічна-сочны дом.

Сачыць там буду за трымценнем
Адценняў позняе смугі,
За тым, як скінецца адзенне
З маёй няўрымлівай тугі.

26 лютага 2004.

www.kamunikat.org

* * *

Адчаю зазірнуць у вочы,
Ахвочасць прыхаваць на потым,
Употай сустракацца ноччу
І ablівацца сёмым потам.

I апантанасцю суцешыць
Тваё няўсцішнае «бывай»...
Як голасна сабакі брэшуць,
Калі ідзеш за небакрай...

23 жніўня 2004.

* * *

Мне балела так,
Бо за вакном бялела
I ліхтар па-здрадніцку гарэў,
Месяц грэў снягі нясмела
Пад галлём ракальных дрэў.

Выйсці раптам бы
I раптам заблукацца
У пустэльні гарадскіх кутоў;
Што са мною, зрешты,
Можа стацца
На мяжы няпэўнай
Сноў і слоў?..

19 студзеня 2004.

www.kamunika

* * *

КАЛЯНДАРНЫЯ ХОКУ

Стан забыдленага прывілею —
Бачыць тое, як я сталею,
Як губляю свае пачаткі,
Быццам зношаныя пальчаткі,
Як іду па крывой дарозе
І чакаю гасцей на парозе,
Як амаль дазвалю здрадзе
Балываць на душы аўтастрадзе.

10 лютага 2008.

Студзенъ

Зноў снегу пер'е,
А ты стаіш у футры —
Наросхрыст мроям.

Люты

Самота дрэваў
І галізна пачуццяў —
Тут халадэча.

Сакавік

Ядвабнай ружы
Напаўпразрысты колер —
Спакой пануе.

Красавік

Высакароднасць
І вытанчанасць рысаў —
Абрысы цела.

Траўень

На вусны-кветкі —
На твае — лёг матылёк:
То мне палёгка.

Чэрвень

Яскравасць лета...
І мы зляталі ў Лету
Пачуццяў нашых.

Ліпень

Блакіт разліты,
І чэзлай ружы колер
Мяне суцешыў.

Жнівень

Таемны вэлюм
Раптам прыхаваў твой твар —
Зноў вечар, свечкі...

Верасень

Празрыстасць неба,
Залатой лістоты шум
Падкажа восень.

Кастрычнік

Падман спакусы —
Хамелеон расстання —
Стай нашым знакам.

Лістапад

Дождж пераможны
Неасцярожна чапаў
Твае валасы.

Снежань

Снег. Сон. Стогн. Песня
Пра аддаленасць шчасця,
Якое ўжо спіць.

25 лістапада 2004.

**ФРАГМЕНТ МАНАЛОГА
ЗАКАХАНАЙ ЧЫГУНАЧНАЙ ПЛАТФОРМЫ**

A.T., Я.Ш.

—Пуці мяне,
пуці!..

7 красавіка 2008.

Adulttales
казki для дарослыx

МАЛАКО

*(Чытанка адрасуецца ўсім, хто лічыць сябе дафослым.
Тэксты ў чытанцы аў'яднаныя такім чынам,
што на кожны дзень працуўнага тыдня прыпадае
на дзве казкі: кожная парада складаецца
з адной мужчынскай і адной жаночай гісторыї)*

У яго былі непаголеные думкі пра вернасць, а на далонях спалі аднастайныя жаданні быць пачварнікам 101-й старонкі ў кнізе вяртания. І ён вяртаўся. І не чакаў салёных прывітанняў, дабраночкай і жагнанняў. Былі толькі шляхі да ўлюбёных піўніц, дзе ён абараняў сваю саспелую годнасць і прымхлівя адценні жарсці. Было цёпла. Было віно. Было *wash wash wash wash wash*. І набліжанаасць патанала ў брутальнym малацэ супольных крананняў. І не прачнуўся дзень. І не скрыгаталі колы. І не перагарнулася старонка. І зноў адно толькі піўніца і прага ўвесь час далучацца да мэты, да столі, да роднай патыліцы, да мэты, да дзікіх родных словаў, да лямантu з нагоды ейнага й свайго бяссоння, да мэты, да мостаў цераз імкненне быць братам, да амаль што музыкі... І зноў піўніца... На музыку пакладзена далонь маны й лёгкай кпіны. Яе далонь. Яго бязлітасны выбрык. І крык у піўніцы. Было да непрыемнага кранальна й субтыльна. Ён піў і *wash wash wash wash wash*... Яе жывот здаваўся тэлевізарам. Ён глядзеў жывот. Ён гладзіў тэлевізар. Вочы, зоры... І ўсё ў малацэ.

20 жніўня 2005.

ВУЖАКА

Мае дзеци даўно ўжо паклаліся спаць. Мае дзеци даўно ўжо паклаліся спаць. Я ведала, што ніколі не састарэю й ніколі не буду прасіць. Я ведала, што не буду прасіць. А Ён прыходзіў, еў смятану і чытаў газету, шмат газетаў. Я ведала, што ёсць нач, што ёсць дзвёры і даверлівия вокны. Я любіла заходзіць у ванну і глядзецца ў люстра. Я ўжо трэці год назірала за эвалюцыяй той зморшчынкі, якая здзіўленаю вужакаю паўзла да левага вока,

мо' хацела напіцца з яго, з майго левага вока. Я цешылася сваёй празрыстасцю, прыгажосцю, сваім разумным тварам, сваім белым болем. Я была белая, як смятана, якую Ён еў. Mae ногі прырасталі да халоднае кафлі, і я п'янела ад пачуцця састылай еднасці з кафляй. Я праастала маўклівасцю й ціхім шчасцем антычнае позы. Ён заходзіў і лавіў мяне. Mae жэсты і высакародны лоб падалі да Яго, да Яго, да ягоных разумных рук. Mae дзецы даўно ўжо паклаліся спаць... Учора мне хацелася стаць гандляркаю кампакт-плытаў. Я бачыла яе ў адной музычнай краме. Яна далікатна кранала скрынкі з-пад дыскаў і ветліва ўсміхалася. Яна дакраналася да скрынек з-пад дыскаў, як Ён дакранаеца да маіх арыстакратычных далоняў. Я пачынаю спляваць, і плыты пачынаюць спляваць. Яна вельмі маладая й прыгожая, у кароткай спадніцы і з кароткім каментаром на вуснах. Мой каментар таксама кароткі. Мы з Ім ніколі не елі смятану разам, хоць Ён прасіў, укленчышы і набыўши звярыны выгляд. Ён крычаў у мае цынамонавыя вочы, у мае прарочыя далоні, у мой факсімільны твар, а я назірала ў люстры за маёю вужакаю й згаджалася быць разам. Я не магла глядзець, як Ён выцінае з газетаў мае партрэты, я хацела толькі быць гандляркаю ў краме кампакт-плытаў... У нататніку знайшла запіс: трэба набыць новую прасавальную дошку. Дзіўна, але я даўно ўжо не прасую ані вітратку, ані жаданні, ані планы на блізкую будучыню. Я заходжу ў ванну й прырастаю да кафлі. Я чакаю ягоных просьбай, я звыклася з жаданнем стаць гандляркаю ў музычнай краме. Калі мае дзецы не прачнущца праз восем гадзін, мне прыйдзеца нарадзіць новыя зморшчынкі, у якіх застанецца нашая тутэйшасць і ўсюднасць. Я стану яшчэ прыгажэй і набуду гадзіннік. Гадзіннік і люстра — толькі гэтыя рэчы набудуць сэнс, а Ён будзе паўтараць маю высакароднасць. Ён стане выцінаць маю шляхотнасць з газетаў. Мы нарэшце з'ямо разам смятаны. Мая ўсмешка будзе заўсёдна-цнатлівай і ружовай. Я стану сачыць за подыхам родных сценаў, з якімі ў нас дамова быць вернымі, трывалымі... Я ўжо трэці

год назіраю за эвалюцыяй той зморшчынкі, якая здзіўлена вужакаю паўзе да левага вока, мо' хоча напіцца з яго, з майго левага вока.

20 жніўня 2005.

АМАЛЬ УСЁ

А яму было ўсё роўна: аднаго звалі Федзя (з'еў мядзведзя), другога Гена (з'еў вядро гематагена), іншага Сярожа (паглядзі, якая рожа), а туго, што была загадкова-бліклоу звалі Насця (шматочак шчасця)... А ён па-ранейшаму выпальваў па два пачкі цыгарэтаў. А ён часамі атрымліваў «навуковыя» грошы й ішоў у памутнелы, як зацірка, дзень. Ён увесе час спыняўся, бо за ім сачылі чужкія жонкі... Жонкі чужкіх чамусьці заўсёды такія нацягнутыя, строгія, нават драпежныя, бы канцылярскія дзіркаколы, — шаноўна-паважлівия... А ён быў непіушчы. Заўсёдныя моды, моды, моды! Ну, хацелася быць праста сучасным. І крысы пінжака невядома якім чынам узбуджалаі багемныя ўспаміны. І ён багемны быў таксама! І ён таксама меў гарантую падвойных прабачэнняў! У рэшце рэшт, ён мужчына! Пра гэта сведчыць прапахлая тытунём барада, прапахлыя тутунём пазногці, пах алкаголю, пах наіўнай прагі жаноцкіх пахаў, непаголеная падпахі... Мужчынам звацца!!! І чамусьці гэта не ўяўлялася мізэрным. І чамусьці хацелася вабных рухаў, жэстаў, рук, кабетаў, маны й духмянага сунічнага мыла, якім толькі Яна мылася пазаўчора на бабчыным лецішчы. Лета было ўчора. А цяпер — цяпер ён быў пітушчы. А сябра Сярожа нагадваў выслоўі Арыстоцеля і сачыў за сваёю рожаю (бландзін-бландзін-бла...). Тэлефоны не-мама-мабільныя (так казала Сярожава рожа). А ён толькі любіў Сярожавы ружовы дыпціх «Школа — Школа». І надзея запальвалася ў вачах! Джынсы — €100, боты — €180, кашуля — €48, майткі — €25, шкарпэткі — з дзіркамі, пінжак — з трывма кішэнямі, гарэлка — родная, цыгарэты — (рэдкі варыянт) 25 штук, CD — падарунак сябра (але й так марная рэч!). Жыццё — файнае! Ёсць амаль ўсё! Ягоная

дзяўчына — блізарукая інтэлектуалка. Але сёння ён шукае блізарукую ноч. І хоча. Ён так хоча!!! Ён...

Вучыцца выбачаць??? (ах, Чацкі!... я вам очэнь рада :-)

23 верасня 2005.

КАЖАНІХА

І адкуль павялося такое: каб знікнуць назаўсёды, я маю гуляцца ва ўзорную гаспадыню, рабіць выгляд, што хованкі — гэта маё адзінае й апошняе пакліканне, што сябры (а я ўсіх сябровак называю сябрамі) запрашаюць на каву, каб толькі прашаптаць на маё прыстасаванае да вуснаў вуха: «Кінь, кінь, кінь...» Я знайшла на антресолях стары мікрофон ад братавага бабініка (брат быў бабнікам) і запісала на касету «Свема МК-60-5» гэтае заўсёднае «кінь, кінь, кінь...» А той, хто прыходзіць да мяне вось ужо два гады на суботнія вячэрны, употай сцягнуў касету, наклаў на мае глухія словаў дзіўныя калоччыя гукі, прапусціў ўсё гэта праз нейкі секвенсер (ну і слова!) і сказаў, што атрымалася COOL і што пад гэтым хіт я буду танчыць праз ўсё жыццё. Я не ведаю, што такое секвенсер. Але калі слухаю «свой» хіт, то пачываюся кажаніхай, якая ловіць напружаныя ультрагукі. Я раблюся ультракажаніхай... Жах! Я развучылася рагмана праходзіць між тымі дзвіюма брамамі ля вакзала, дзе звычайна стаялі (колькі памятаю сябе — стаялі) пекныя дзесяцікласніцы. Няма цяпер пекных дзесяцікласніцу! Няўжо прастыуткі! Але зараз я пралятаю імпэтнаю кажаніхай паміж гэтымі брамамі і цалую паветра, якое настае праз дзесяць кроکаў, такое чыстае-чыстае-чыстае. Я набыла чорны доўгі палітон, а да яго — доўгія лайкавыя пальчаткі (таксама чорныя) і стала яшчэ больш падобная да кажаніхі. Мой хіт гучыць пераможна й рытмічна: «Кінь, кінь, кінь...» Гэта мой гімн. Стаясі гімнам... Сёння я такая жывая, спрытная, няўрим-

слівая! Сёння я ў гуморы! І ў гламуры! Пафарбавала пазногці прыгожым чырвоным лакам, вусны таксама апранула ў чырвоны колер, надзела элегантны ка-плюш з фіялетавым таямнічым вэлюмам, набыла натхнёна-загадкавы выгляд і накіравалася да сябра (я ўсіх сябровак называю сябрамі). Яна зноў пайлі мяне каваю, паказвала здымкі дзяцей і новыя элеганцкія панчохі... Хацела спавядцацца, нашэптваць... Але я не дазваляла. Я не хацела сапсаваць таямнічасці свайго погляду, што амаль непрыкметна, але выразна, хаваўся пад паўпразрыстым вэлюмам. Я не хацела падстаўляць вуха сябравым вуснам, з якіх сачыўся халаднаваты пах мяtnай зубной пасты. Сябра памаўчаў і сказаў настойліва: «Кінь, кінь, кінь...» А я адказала: «Сама...» Сябра збянтэжыўся. Ён не быў прызывычены да кажаноў, да іх маргінальнае прысутнасці ў дагледжаным доме. Кажаны заўсёды бадзягі. Не, яны пілігрымы. А я кажаніха па пакліканні. Сябар спытаўся: «Ты ведаеш Марка? Ну, Марка, майго маркотнага п'янага Марка? Я ніколі не бачыла яго побач з табою. Вы пасуеце адзін да аднаго. Марк — моль, а ты — кажан. У кажаніх мусіць быць жаніх. Што будзе, калі вас пасадзіць побач і назіраць, доўга назіраць, як вы пачнеце марнечы ад спакушальнага антаганізму? Я хачу ніколі не губляць ані Марка, ані цябе...» Я не здымала капелюша, я таямніча пазірала на добра дагледжаны дом сябра і на ягоныя добра дагледжаныя руکі... Я захацела зноў імпэтна пралящець паміж знаёмымі брамамі, пабачыць маленъкіх прастытутаў, а потым, хутка — праз дзесяць кроکаў — пацалаваць чыстае-чыстае паветра... Але я адказала: «Ты маеш Марка за маркотнага п'яніцу, а я маю цябе за п'яную маркотніцу. Усё вельмі проста»... Вячэра з Чалавекам адбылася пад гукі майго гімна. Мы прыгадвалі дзень, калі я адважылася падысці да яго і сказаць: «Як мне хочацца...» І Чалавек стаў майм. Вячэралі. І прыгадвалі. Я забараніла яму забіць моль, што кружляла над настольнаю лямпаю побач з ягонай дасканалаю шыяй. Спакушальны антаганізм спрацаўваў: я ніколі не пабачыла Марка побач з сабою, не адчула яго спрытусавага трымценні, ён не стаўся

ахвяраю кажаніхі. А мой сябра аднойчы сказаў: «Шкада... Але кінь, кінь, кінь...» Я не вытрымала ў кінула. Лёс пілігрыма, лёс вольнага арыштанта, лёс кажаніхі... Мой мілы, любы, высокі Чалавеку, глядзі: мы амаль пасталелі... Мы сталіся брамамі, між якімі бавяць час пекныя дзесяцікласніцы і дзе пралятае тая — імпэтна-імклівая — кажаніха, што развучылася спавядцаць, прыходзіць і развітвацца. Мой чалавечча, дзякую табе за сцягнутую калісьці ўпотай касету, дзякую за гімн і за дзіўныя і калочыя гукі... Я больш не падстаўлю вуха.

6 лістапада 2005.

ІМЯ

«Пётр, Пятрусь, Пётрык! Сынку, ну хадзі ж сюды, давай, хадзі. Ты маеш вельмі прыгожае імя. Вельмі прыгожае. Пётр значыць «скала», «камень». Такі мусіць быць твой харктар — цвёрды. А якое ж прыгожае імя! Сядай тут са мной. А так я й не прычакала дачкі. Скажу шчыра, не разлічвала, што хлапчук будзе. А дачку б назвала Даротай. З грэцкай гэта — «дар Боскі». А цяпер ты мой дар — зямны. А дачкі так і не прычакала... Пайшоў...» Цяпер усё здавалася марным і пакладзеным на ахвярнік дзесяцігадовай пустэльні. Тады ён амаль штодзённа шукаў сустрэчы з далікатнымі, крохкімі дзеўнамі. Але далікатнасць абарочвалася цвярдышняю. Такі мае быць харктар усяго, што будзе з ім назаўсёды. Не хацелася корпацца ў гідкіх успамінах, не хацелася развесхацца па кутах свайго лёсу карункавых выцінанак памяці. Яго фільмаграфія была кароткай. Ён сам так вырашыў. Кароткім быў шлях да ўсведамлення: цвярдышня — гэта назаўсёды... Сёння ён крочыў упэўнена ў цвёрда... Маршыраваў! Быў Пётр, стаў Дарафей (такі ён абраў сабе псеўданім, на ўсходні манер). Ах, існаванне па-за імем! Ох, жыццё па-за імёном! А што крыўдзілі, то праўда. Яшчэ як! Не ставала сілаў ані зламацца, ані выстаяць... Дзяўчыя грудзі здаваліся прыстасаваннем для адoranых, здольных. Вусны кабетаў былі роўныя спатканням у Венскай оперы. Усё гэта патыхала фашызмам! Для яго гэта ўсё патыхала. Ён быў Дарафеем. Да-ра-фе-ем! Значыцца, дарам Боскім... У ягоным жыцці усяго не хапала: папяросы былі заслабыя, кватэра (+ бацькі + улюблёны пёс + кнігі + адзінота + смярдзючая купа брудных шкарпэтак + ён) зацесная, за працу плацілі досьць (чытай — мала), кава — заўсёды распушчальная... Ну дзе тут разгуляцца?! А псеўданім усё ж дапамагаў. Як ні круці, але ж ДАР!

Ягонага сябра звалі Вяльможны. Мянушка, пэўна ж... Ale гэтая Мянушка працавала на заводзе складаных электронных прыбораў. Мянушка любіла чытаць. Чытаць кніжкі. Часам Мянушка пазычала Дарафею гроши на выпішку, пазычала настрой (часцей смаркатлівы), ахвяравала сваім часам, думкамі, шлюбнымі абавязкамі. Дарафей любіў Мянушку. Мянушка любіла Дарафея. Дарафей паважаў Мянушку. Мянушка любіла Дарафея. Абодва былі амаль што маньякамі. Мо' гэта ѹ яднала? Аднойчы Мянушка займела артыкул. Не, не свой. Ёй прысвяцілі цэлую працу! Вартую каралеўскай уznагароды! Каму прысвячаюць працы, вартыя каралеўскіх уznагародаў?.. Дарафей не плакаў. Каму хочацца плакаць? Дарафей не плакаў. Ён не ўмеў. Даў бы рады з пісанінай. То пісаў! Дарафей ведаў, што дзеци бываюць ад непазбежнага злучэння ІНЬ і ЯН. Але «ян» гучала неяк зусім па-свойску, па-славянску... Таму ён не верыў, што праз гэта ўласна бываюць дзеци. Ніколі не паліць, не піць, не тра.... «Тралялёнечка» — сапрауды нашае ЎСЁ. Нашае безабароннае ЎСЁ. I кідаць рукі, і стамляцца, і марыць, і п'янець можна, калі ёсць «Тралялёнечка»... Яна ёсць не ва ўсіх... А мы маем! I прыгадваліся матчыны слова. Не, не прычакала яна дачкі. Але сын быў... Быў хлапчук... Пётр... А стаў Дарафей. Фільмаграфія не вартая жыцця... Кароткая фільмаграфія выглядае элегантна. Маці заўсёды прыгожая. Ёсць травень, а гэта значыць, што ёсць кветкі, лагоднасць лецішчай, мяккая не-дарэчнасць дыялогаў, сквапныя маналогі, ўпялія скора ў сакавітыя вішні... А яшчэ ёсць незнаёмы дотык рэвалюцыянае раніцы, ёсць тое, што замінае Дарафею, будучыні, Пятру...

11 лістапада 2005.

АПТЭКА

Няма дакладных лекаў ад адзіноты. Няма универсальных рэцептаў, каб пераадолець першыя

парасткі сацыяфобіі. Няма акрэсленых спосабаў перамагчы ўласную, аўтаматычна-непазбежную капітуляцыю перад жаданнем простай патрэбнасці ісці наперад. І таму я прайграла... Мо' першы раз у жыцці. Цалкам свядома й спакойна. Я не пайшла сёння на працу. Апранула плашч і... не пайшла. Паэты ў маймудрагелістым жыцці заўсёды былі падобныя да аптэкару. Іхнія слова пахлі загадкава-прыцягальным водарам гаючых аллегорый і выкшталцона-ўразлівых метафар. Так пахнуць тыя маленькая бутэлечкі, што дабрачынна ўпэўнена пазбаўляюць нас вострага стану бяссоння на парозе чарговых уцёкаў ад прыватнага мышынага страху. Паэты пахнуць лекамі, мікстурамі, эліксірамі, настоенымі на пажыццёвым бадзянні ѹтрызенні. А я агрэсіўна не пісала вершаў. Мне іх забаранілі аптэкары. Аднойчы я захварэла. Быў Аптэкар. Ён папрасіў высунуць язык. Я высунула. Ён убачыў прыкметы хваробы: белы густы налёт. Я праскуголіла па-дзіцячаму: а-а-а!!! А Ён сказаў: «Гэта хранічнае. Закрыт рот. Слова, якое пройдзе такі пакутлівы шлях, назаўсёды будзе пазбаўлене водару праўды». «Няпраўда!» — падумала тады я. Але замкнулася. І ўвесел час клікала аптэкару на дапамогу. Было прыемна высочаўца свой язык з прыкметамі хранічнае хваробы і рабіць безбаронна-дзіцячае «а-а-а-а!!!». Гэта было адзінным, што я вымаўляла, што было дазволена мне вымаўляць. Бо слова мусіць быць праўдзівым. А потым былі экспкурсіі. Я з дзяцінства любіла экспкурсіі: не трэба выказвацца, не трэба шукаць эталонных фразаў, можна нават не слухаць, пра што ідзе гаворка, адзінае, што патрабуеца — гэта назіраць. Я любіла назіраць за рукою тае бабулькі, якая аднойчы запрасіла мяне на вячэрну да Аптэкара, сказаўшы: «Тут пануе адмысловы дух пераймання традыцый. Бяры талерку, келіх. Еш, пі. І не пытайся, з якім цацкамі гуляўся ѹтрызінстве Тодар. Гэта залішніе. Мы цябе запрасілі назіраць за перайманнем традыцый. Пераймай». Мне так спадабаліся апошнія слова, што я паднесла руку старой да сваёй шчакі, адчула яе шурпатую халаднаватую дружласць і,

амаль задыхаючыся, прашаптала: «Буду!» Мяне не папрасілі высунуць язык! Я не прамовіла традыцыйнага «а-а-а!!!». Я патанала ў жаданні быць верным разумным сабакам, які ўмее ўглядцаца ѹ самую сутнасць нутра блізкага чалавека. Сабака не ведае словаў, але можа дазваляць пяшчоце быць відавочнай. А бабулька дадала толькі: «Цю-цю-цю!» І было хораша. А потым я даведалася, што Тодар у дзяцінстве меў дзве ўлюблёныя забаўкі: драўлянага коніка камандарма Будзённага і чырвоныя пластмасавы сервіз на пяць персон, што належалі ягонай сястры. Гэта таксама было перайманнем традыцый. «Цю-цю-цю!» было майм поклічам. «А-а-а!!!» было майм адказам. Ім падабаліся мае манеры: заўсёды такая гжэчная, ветлівая, з разумным поглядам, любіць ванільны пламбір і чорную каву ѹ мініяцюрных філіжанках. Прыемна было назіраць, як яны кожны раз, трymаючы ѹ далонях канъячны келіх з тонкага багемскага шкла, амаль сінхронна адстаўлялі свае доўгія пародзістыя мезінцы, паказваючы на два вялізныя партрэты ѹ цёмным куце пакоя і лісліва прыгаворваючы: «Цю-цю-цю! Перайманне традыцый!» Я ведала, што пакуль я тут, мне не трэба атаясамліваць дробныя жэсты з шырокімі словамі, я не мушу абараніць сваю ўжо амаль сталую працу інтymнае непадзельнасці. Аптэкары сталіся майм лёсам. У іх аптэках было заўсёды ціха, усцешна, а бяскроўныя дотыкі іхніх знямелых рук абдорвалі мяне пяшчотным блаславленнем на будучыя выпрабаванні. Шчырыя, шчырыя рукі! Калі аднойчы ѹ майх вачах запалілася надзея, мяне не было побач з Аптэкарам. Я сядзела дома ѹ фатэлі й прыгадвала свой колішні дзіцячы стогн, такі працягла-безбаронны... Я ўзгадала сваіх патаў, якія быццам тыя бутэлечкі, што дабрачынна й добраахвотна пазбаўляюць вострага стану бяссоння, імкнуліся выцягнуць мой белы язык з прыкметамі хранічнае хваробы, прапаноўваючы ўзамен шчодрую руку й сквапнае сэрца. Стан сурагатнага душэўнага калапсу стаў свěдкам майм аўтаматычна-непазбежнай капітуляцыі. «Цю-цю-цю!» было майм поклічам і цяпер. Але хворае гор-

ла не выдавала гукаў. Не было звыклага адказу. Такім простым сталася апошняе выпрабаванне: мая аптэка збанкрутавала. Я паднялася, падышла да камода, выцягнула шуфляду й адразу знайшла жаданую рэч. Тры крокі да ўваходных дзвярэй, рыплівы гук клямкі... На ўвесь сусвет па-за маім светам пазірае прыстойная таблічка са стрыманым надпісам «CLOSED».

28 лістапада 2005.

4

LONG PLAY

З простымі думкамі вяртаўся ён сёння дадому: пра заўчарашнюю хлюпотную адлігу з нагоды трэцяга дня вясны, пра недаедзены сняданак, які цяпер, мабыць, ужо й даедзены коткай Фрузай, пра блізкі юбілей сябра... Лёгка крочылася з простымі думкамі! Лёгкім быў дзень. Лёгка надыдуць раннія прыщемкі. І будзе надзвычай лёгка пакласці руку ў кішэню, дастаць цыгарэты, запаліць, а потым гэтак жа лёгка заснучь і ўбачыць, як лёгка блытаюцца й паспешліва сплятаюцца ў бяспечна-тонкае сеціва безабаронныя думкі ўжо ўчарашняга дня. Жыццё, пазбаўленае непазбежнай адказнасці за кожны знак, жэст, спробу адказу — сёння гэта ўяўлялася магчымым і лагічным. Цэнтрабежная сіла сімпатыі, якая, ахвяруючы сваімі акуратнымі і няўстойлівымі рэверансамі, неяк зусім аднастайна прыводзіць да таго, што непараўнальна больш за сімпатыю, запавольвала абароты. Але рухавік гэтых не спыняўся. І ўсё патанала ў хваробным жаданні лёгкасці, прастаты й прасторы, лёгкасці й надзвычайнай безабароннасці перад адной толькі думкай: дзе менавіта варта спыніцца, каб раз і назаўсёды адчуць перамогу над уласнай бясстрашинасцю й геаметрычна дакладнай манерай паводзінаў? Дзе спыніцца й перавесці дыханне? Ягонае прыватнае жыццё было сапраўдным музеем, уваход у які па льготных квітках строга рэгламентаваўся. У музеі было шмат рарытэтаў. Трапляліся й шэдэўры. Наведнікі заходзілі з зайдроснай рэгулярнасцю і, затаіўшы подых, пазычалі натхненне ў застылай высакароднай прыгажосці. У музеі было цікава, займальна й халодна. Калі натхненне заканчвалася, у музей прыйдзілі зноў. Не вярталіся, а менавіта прыйдзілі, нібы ўпершыню, набываючы статус сталага «кліента». Але аднойчы музей зачыніўся на рамонт, а калі надышоў час зноў расчыніць дзвёры,

высветлілася, што калекцыю шэдэураў і рарытэтай скралі. Гэта зрабіў хтосьці са сталых «кліентаў». Такое здараецца ў музейнай практыцы. Такое здараецца і ў практыцы ўзаемінаў, прасякнутых шчырымі прывітаннямі, абяцаннямі, развітаннямі, шчырым спажываннем годнасці, нязломнасці, валакардыну... Такое здарылася і ў яго. Злачынцу не трэба было шукаць: Яна сама прыйшла да яго і праста сказала: «Айль кік ё эс іф ю гів мі эні шіт!» Яна не ўмела лаяцца на роднай мове. Было ўражанне, што свет запаліў чырвонае свято, а ён раптам захварэў на далтанізм і ўжо ніколі не здолеет прайсці па кожнай з сямі сцяжынак тae радаснае вясёлкі, што яшчэ ўчора вабіла атракцыйным падарожжам у свет бесцялеснага ўсяіснага шчасця. Яна стаяла, як вучаніца ля дошкі ягонага неабдыннага здзіўлення і, захлёбаючыся, мяmlіла, як па завучаным, незразумелую яму фразу: «Айль кік ё эс іф ю гів мі эні шіт!» Яна плакала. Плакала, як па завучаным. Яму хацелася ўключыць тэлевізар і пачуць суцяшальныя слова сацыяльнай рэкламы, якая прапаноўвала любіць усё жывое на зямлі, адмовіцца ад шкодных звычак і навесці парадак на блакітнай планеце. Простыя, важныя слова! Але замест лагодных тэкстаў на экране з'явілася тэлевізійная сетка — сем каляровых дарожак, подобных да той вясёлкі, што мусіла прывесці яго да ўсяіснага шчасця. Восьмая дарожка была чорнай. Невясёлка? І такі невыносна-рэзкі, працяглы гук, што нясперна свідраваў ягоныя не прыстасаваннія да высокіх частотаў вушы! Не было чуваць ані лаянкі, ані сутаргавых усхліпванняў Той, што нібы школьніца, зноў і зноў паўтарала завучаную фразу на замежнай мове. Усё гэта нагадвала дзённы сон з уласцівай толькі яму хаатычнай бlyтанінай і недарэчнасцю грубых, яскравых вобразаў. І толькі ейная лаянка, плач і безабаронная выпраставаная постаць сведчылі аб рэальнасці драматычнага экзэрсу. Вясёлка перакулілася. Трэба было выбіраць: *fast food* альбо *long play*. Ён выбраў апошнє. А бо хацелася дачакацца бесцялеснага ўсяіснага шчасця. Хацелася судовага працэсу з адзіна магчымым

прысудам: пажыццёвым пазбаўленнем права голасу. Хацелася лёгкасці, прастаты й прасторы... Ён глынуў халоднае гарбаты, узяў цыгарэту й запаліў. Зірнуў у бок безабаронной выпраставанай постаці. Яму было ўсё адно хто народзіцца: хлопчык альбо дзяўчынка. З Міколам ён будзе гуляць у футбол і склейваць мадэлі вайсковых караблёў, а з Аленай... хіба праста пойдзе ў парк і раптам заўважыць, як падобна яна да Той, што сёння, як па завучаным, зноў і зноў паўтарае незразумелую фразу на замежнай мове.

12 снежня 2005.

РАЗНІЦА

А якая розніца, ці будуць мае вочы набрыняльня цяжкімі, назапашанымі падчас доўгіх датклівых начэй слязымі, ці адаб'еца ў іх бясконцая радасць ад нядоўгага суназірання маёй кволай, какетлівай безабароннасці, якую Ён так старанна й так стрымана выпеставаў у маім сэрцы? Якая розніца, дзе сустракацца? Якая ўрэшце розніца, дзе адбудзеца наша апошняе спатканне? І наогул, ці прыйдзеца сустракацца менавіта з Ім?. Я з Ім? Альбо Ён са мною? І ці будзе тая сустрэча апошняй? Няўжо за рысаю, якую прынята называць канчатковаю, пачнецца сапраўднае, толькі маё жыццё? Які колер яно набудзе? Дзе знайдзе яно працяг нетутэйшае волі і ўсеабдыннага маўчання, мудрэйши за якое толькі скон? Ці выйдзе маё жыццё на той чисты прасцяг, адкуль адкрыцца бясконцыя далягляды ўсяіснага залатога маўчання?.. Я павольна клалася на падлогу (побач быў толькі цёплы Ён і ягоны неонавы позірк), заплюшчвала вочы й засынала безабаронным мышанём, кволаю цявінкай. Я своечасова й рэгулярна атрымлівала адказы на свае напаўрытарычныя, напаўпрачытаныя Ім пытанні. Гэтак жа атрымлівае даверлівы грызун кавалак доўгачаканага сыру ў няхітрым механізме подлае пасткі. Мужчына быў і кавалкам такой неабходнае

мне ежы, і пасткаю адначасова. Мужчына быў патрэбны. Пастка была свабодай. І ўсё было падобна да гульні. Але лік відавочна вёўся не на маю карысць. Хаця, хто ведае?.. Прынамсі мне заўжды было надта складана, амаль немажліва, вызначыць для сябе той неабходны й адзіна магчымы баланс карысці й сатысфакцыі, неабходны для атрымання порцыі паўсядзённага шчасця. І таму я згаджалася на ўяўнасць усяго, што траплялася на майм экспрэсным маршруце, я імкнулася скарыстацца ўсім, што само ішло ў руکі. Я часта глядзела пад ногі, бо крылы чамусьці не вырасталі... Колькі словаў было змешчана на ягоным целе! Колькі няскончаных фразаў месцілася ў разгорнутых да майго свету руках! Колькі бязлітасных кампліментаў было рассыпана паміж намі! Мы амаль ніколі не распраналіся. Я не ведала, з чаго трэба пачынаць, ён жа ведаў адно: як скончыць. Таму наша бель была прыхаванай, трохі нават прымхлівай і надзвычайна балючай. Найчасцей мы пачыналі з затацта. Гэткім жа чынам распачынаецца вясна ў вісакосным годзе... І я паспявала дробна ўздыхнуць. І ён паспіваў афарбаваць мой дробны ўздых шырокім жэстам усеабдынага дазволу. Гэта было, як прысуд, як задушлівая наканаванасць, як трывумфальная кода несыгранай араторыі... Мой твар набываў таварны выгляд, калі я бачыла, колькі моцы і прагі ён укладае ў мае здзервянелыя руки, калені, шыю. Мне хацелася зразумець, адчытаць, расшыфраваць ягоную геніяльную мізэрнасць, ягоны амаль дасканалы спосаб не заўважаць маёй кніжнай паралізаванасці, скрозь якую сачыліся вільготныя пераможныя ўсхліпванні. Ягоныя бязлітасныя літоты і мае герайчныя гіпербалы ўтваралі ўзор найвышэйшага дагматызму. Тонкая скарынка лёду перашкаджала трапяткому пацалунку, дрыготкаму трымценню, кароткаму сігналу SOS. Усе маршруты вялі ў халоднае дэпо, дзе механізмы навярэджаных за доўгае жыццё машынаў дазвалялі сабе на добраахвотны інфаркт... Мне карцела як мага хутчэй даведацца пра сэнс чароўнага слова *happify*, але я не згаджалася на шчаслівы *end*. Маё

цела цэліла ў самую ягоную душу. А інакш і быць не можа: стварыць Яго для сябе значыць растварыцца ў ім, назаўсёды распусciць сваю трывожную вільгаць у елкім абразіве ягонай недагаворанаасці. Так мае быць, каб не пачувацца кавалкамі свежага, чырвонага мяса, развешанага па страшных кутах цёмнае разніцы, у якой час наўмысна запаволіў хаду дзеля справядлівай дзяльбы памяркоўнага дабрабыту. Так мае быць, каб не здрадзіць нашай нескарыстанай белі, што дагэтуль правіла баль за шырмаю ягонага шырокага жэста й майго дробнага ўздыху. Няўжо кволая, какетлівая безабароннасць будзе рысаю, крэсам, падведзеным пад маймі штодзённа-расхістанымі ўцёкамі ад ягонага цёплаага цела, якое побач, і ад ягонага неонавага позірку, які заўсёды кроіц мяне напалам лёгкім лязом першага тонкага лёду?

30 студзеня 2006.

ВАНДРОЎНІК

Вандроўкі, бы эскалатары. Яны лагодзяць здранцвеласць пачуццяў, аднаўляюць іх, вывозячы на паверхню новае прасторы. Ты ўсміхаешся кожнаму новаму месцу, а потым захлёбаешся кіслымі ванітамі салодкіх уражанняў. Людзі маюць навык дапамагаць толькі на нейтральнай тэрыторыі, роўнаадлеглай ад Радзімы і ад усяго, што прынята называць Светам. Цывілізацыі няма. Яна — яма, у якой падлічаны ўсе нашыя пралікі і спробы латвых дасягненняў. Цывілізацыя, бы зубная паста: ўсё адно выплёўвацца... У вандроўках адкрываюцца шнары загоеных эксперыменталаў над стрыманасцю цела й духу. Гатэль — гэта штаб твайго пазаштатнага знаходжання на зямлі. Тут усе атрыбуты знаёмыя й пазбаўленыя гісторыі. Гісторыя пачынаецца ў бары насупраць, дзе гаворка кельнеркі нагадвае казку, пачутую ад мамы на восьмым годзе жыцця. Але где казак! Ты замаўляеш кілішак і права на надзею быць незайважаным. А потым — ўсё растае ў смузе цёплае безадноснасці. На запацелым шкле вакна ты пішаш слова на мове, якую нельга лічыць роднай, бо яна сапраўды РОДНАЯ, а роднае, як вядома, не надаецца для разліку. Прынамсі, наша роднае... Паром толькі праз тыдзень, цягнік — праз месяц, самалёт... Але пра гэта лепш не ўзгадваць. У гэтым горадзе не разумееш нічога. Ані слова. Гэта прыемна й гідка адначасова. Калі надыдзе вечар, ты пойдзеш слухаць, як крычаць звар'яцэлыя чайкі на гладкім, як сённяшні дзень, узбярэжжы. Твая зацішная, пышчотная фантазія пра недасяжнасць роднага не дазволіць думцы скрасці адмысловасць празрыстага імгнення, за якім пачынаецца ўласна жыццё. І ты вяртаешся. Пункт вяртання становіцца няважным. Вяртанне ніколі не адмяняе права на вандроўку. Нешта робіцца родным толькі пасля таго, як ты пакінеш на ім метку. Жанчына дазваляе

меціць сябе толькі аднойчы. А потым зноў аднойчы дазваляе сябе не звяртаць увагі на бясконцую перфарацыю метак. Жанчана — катрынка. Мужчына — кампосцер. І калі гэта зрабіў ты, то можаш лічыць ваяж распачатым: цяпер ты будзеш купляць стосы білетаў, рабіць бессэнсоўныя візы, набываць падрабязныя мапы, каляровыя гіды, сувеніры на памяць... І ўсё толькі дзеля таго, каб метка не сцерлася, а вандроўка працягвалася... Жыццё на нейтральнай тэрыторыі не прынясе асалоды, затое дазволіць суназіраць яе штодня. Асалода праз церні салёных караценъкіх сцежак... Гэта сцяжынкі жанчыны. А твае — раскіданыя па ўсім свеце шляхі — зачароўваюць рытмічнаю аднастайнасцю й пахам мятных цукерак, прапанаваных сцюардэсай на выпадак раптоўнай млюсці. Ты выпраўляешся ў падарожжа рашуча й бадзёра. Ты чакаеш сваіх метак на кожным кроку, на кожным твары разгубленых мінакоў, якія робяцца раднейшымі за сваіякоў. Ты ідзеш ўсё хутчэй, і твае крокі нагадваюць рытмы шалёнага танга, вастрэй за якія толькі твой нюх на хвілінныя сустрэчы з прыгожымі паненкамі. А няродны вакзал па-ранейшаму пахне мачою, свежым печывам, друкарскаю фарбай і веданнем, што на рагу найбліжэйшай вуліцы ты напаткаеш сябе ранейшага, маладога й асаністага, ветлівага, п'янага, добразычлівага маладзёна, каханне якому ахвяравалі аднойчы найладнейшыя твары й самыя шчырыя вочы, атрымаўшы ўзамен бясконцую мудрагелістасць фразаў пра немагчымасць эміграцыі. Унутрана ты здаўна эміграваў. Але навошта пра гэта ведаць ім? Навошта ведаць, што цнатлівасць і бязвіннасць — амаль несумяшчальныя? І ты ідзеш да сябе ранейшага ўсё хутчэй ды хутчэй. На знаёмым прыпынку тыя ж аў'явы, колеры, людзі. Нічога не можа змяніцца супраць волі апантанага вандроўніка, якому падуладны ўвесь гэты горад, што паклаўся глыбокаю меткай на ягонае цела й рэшткі прапаленай душы. Ты ідзеш далей. У гэтай кавярні цябе памятаюць. Праз сорак хвілін сюды зайдзе чалавек з парцяльнавымі фігуркамі і прапануе набыць некалькі. Як добра, што ён сляпы!

Ён не пазнае твайго погляду. Ён нават не пачуе твайго акцэнту, бо сёння ты моўчкі пакладзеш купюру ў ягоную цёплую шурпатую далонь. Сёння ты будзеш шчодры й замовіш для чалавека падвойную каву, вялікі кавалак штрудзеля й кілішак добраі настойкі. Ты адкупішся ад успамінаў і ад сябе сённяшняга. І вып'еш з чалавекам моўчкі. Не будзе ані акцэнту, ані салёных жаночых сцяжынак, ані прагі спыніць праўдзіва-празрыстае імгненне. Два незнаёмцы глядзяцца лепш, чым самая блізкая пара. Два незнаёмцы — гэта таксама пара, якая ведае розніцу паміж цнатлівасцю й бязвіннасцю, бо не дазваляе словам пакідаць меткі на сваіх целях. Праз запацелае шкло вакна тваё жыццё выглядае чароўным, вабным. І немагчыма спыніцца...

23 студзеня 2006.

ШЧАСЛІВАЯ

Халоднае шызае мора й белы шыкоўны лайнер. І я. Я трymаюся парэнчаў палубы й углядаюся ў скрушуно вадзяністую далеч. Я трymаюся правільнага курсу. Нібы бязлюдная, пустая выспа, паўстае ў памяці той дзень, калі я адмініла страйк з нагоды нашых з Ім супольных кантрыбуцый... Крысы майго палітона развязае неўтаймаваны задушлівы сівер, і я раблюся падобная да чорнай самотніцы-птушкі, яку абудзіў да жыцця раптоўны гук блізкіх стрэлаў... Часам, каб адчуць свою існую пры-сутнасць, патрэбны гукі блізкіх стрэлаў памяці, ад якіх ёкае сэрца, халаднеюць рукі й запавольваеца дыханне... І ты, нібы знянацку, робішся глуханямой, набываючы прывілейны стан пажыццёвой інваліднасці: у найлепшым выпадку цябе будуць насіць на руках, у найгоршым — з цябе зробяць прыстойнае чучала з пачэснай пра-піскай у кунсткамеры згадак пра былое... Яго дэльфінападобныя вочы не мелі права на недавер. Яны кожнага разу абдорвалі мяне прамяністым, такім іскрыста-пераможным (як пырскі навагодняга

шампанскага) бясстрашшам, што хацелася закінуць галаву й выкрыкнуць: «Шчаслівая! Шчаслівая! Шчаслівая!» І ўпасці на калені... У марозіве нашых абымкаў не было ані ноты фальшу. Замінаў толькі адзін дысананс: татальна немажлівасць сумясціць празмерную ахвярную шчодрасць са сквапным глытком такой неабходнай прыватнай свабоды. І атрымліваўся заапарк: малпоўнік, тэрарыум, акварыум, запоўнены салёнаю немарскую вадой... Тады ўсё маё нутро напаўнялася прадчуваннем блізкага сыходу й аднастайнай пакорлівай паўзы. І я пачынала маскіравацца: пад малпу, пад яшчарку, пад акулу... Шчасце, прыхаванае ў камуфляж. Мне хацелася, каб Ён купляў мяне кожнай раніцы, кожнага дня, штовечар і штоночы. Мне хацелася, каб Ён прыходзіў да мяне, як на распродаж, дзе даступнасць мары спараджае няўхільнае жаданне выдаць апошнюю капейчыну за права быць уладальнікам, уладаром... Але Ён не згаджаўся. Ён не хацеў, каб коштам маёй самадастатковасці была ягоная рызыкоўная самаабарона перад уяўным светам рафінаваных пачуццяў... Я моцна трymаюся парэнчаў свайго першага ў жыцці намеру нелегальна праісці праз мяжу сваёй непарушнай, стыхійнай завершанасці, прадказальнай дасказанасці, за якой назаўсёды руйнуецца якая-кольвек манера паводзінаў. Пасьянс, раскладзены з крохкіх і штучных прадчуванняў, спадзеваў, намёкаў, сведчыў аб працягласці маёй небяспечнай выправы ў свет прадапошняга сумнення. А Ён не сумніваўся. Прыйодзіў вельмі ўпэўнена й бадзёра, наліваў сабе шклянку і пачынаў разглядаць, як марнее, блякнене мяне тонкая ядвабная, ружовая калісці скура. Ён сачыў за таямнічай лініяй маіх непакрыўджаных сціснутых вуснаў, што былі сведкамі яго бясслоўнага маналогу. Паступова ягоная скура набывала невядомае мне дагэтуль залатое адценне, высакародны колер. На май фоне яна выглядала шляхетным аксамітам. І я хацела парвацца! Сарвацца са звыклай арбітры! Змяніць траекторыю ніzkага палёту! У той дзень я ўпершыню зразумела, што час абумоўлены дзвюма толькі рэчамі: жаданнем пры-

належнасці й немагчымасцю яе здзейсніць. Ажыц-
цявіць можна толькі кароткае, дакладна акрэсленae
падманлівым шансам, злачынства: падысці да Яго
бліжэй, дакрануцца да залатое, аксамітнае скуры,
на імгненне адчуць яе гаркавы водар і... парвацца.
Я магла колькі заўгодна хавацца, пераконваць сябе
ў наяўнасці галоўнага і ў адсутнасці другаснага,
але я дакладна ведала: застацца ўжо немагчыма.
Трэба паважаць права й бяспраўе выбару. Трэба
ўмець вырашаць. І сыходзіць. Калі не атрымаецца
«раз і назаўсёды», я напішу аповесць пра каханне,
калі атрымаецца, — раман для дзяцей, бяспраўе
выбару якіх самае відавочнае: пасталець і стацца
заложнікамі мройных, засмужаных згадак пра час,
што мае ледзьве ўлоўны водар малака й аўсянага
печывя. Мой раман пасталее разам з дзецьмі і ста-
нецца казкай для дарослых... Аднойчы я вярнуся.
Ён прыйдзе таксама. Далікатны шоўк і шляхетны
аксаміт мякка пакладуцца на падлогу святочным
кілімам. Ён запытаецца: «Цяпер разумееш?» Я
адкажу: «Цяпер я шчаслівая!»

13 лютага 2006.

Канец.

POSTGRAPH

...Po co to wszystko? Po co rano wstawać? Po co wieczorem kłaść się spać? Po co się znowu budzić? Jak spędzić ten czas między jednym a drugim przebudzeniem, żeby móc się spokojnie rano golić, jeśli to mężczyzna, czy zrobić makijaż, jeśli to jest kobieta.

Krzysztof Kieślowski

...Навошта гэта ўсё? Навошта ўстаўваць фанкам? Навошта ўвечары класіці спаць? Навошта зноў прафынацца? Як прарабавіць гэты час паміж адным і другім абуджэннем, каб мужчыні спакойна галіцца фанкам, калі ты мужчына, ці зрабіць макіяж, калі ты кабета.

Киыштаф Кеслёўскі

ЗМЕСТ

Ад аўтара.....	3
CIM-CIM	5
*** Адаленасць..	7
Ператварэнне.....	9
Трэба!.....	10
Сустрэча.....	11
Cім-Сім.....	12
*** Чулую...	13
*** Разварушыць..	14
Не...	15
Мы — раптам.....	16
*** Ты запіхваеш мяне...	17
*** Ад цэнтра...	18
*** Аднойчы...	19
Жоўтая кветка.....	20
Наадвечна	22
Папрок.....	23
Адказ	24
*** Наўздагон успаміну...	25
Я хачу	26
АЎТАПАРТРЭТ З ПРАЦЯГАМ	29
Археалтэрыкс	30
Першага красавіка.....	32
Дыпціх	34
Дадому.....	36
Piwnica «U Kасprа»	37
Вучань.....	38
Крэс.....	39
Вясна.....	40
*** Калі гамонка бадзягі стаецца разборлівай..	42
*** Стаяць на вільготнай палосцы жвіру...	43
Уцёкі.....	45
Аўтапартрэт з працягам.....	46
*** Калі немагчыма ўжо бегчы...	47
Экзальтацыя душэўназдаровага месціча.....	48
Слайд.....	49
Пагроза	51
ТУТ І ПОТЫМ.....	53
На хвасце восені	55
Мана.....	56
Вакзал.....	57
Першы снег	59

Роднае.....	60
У чарцы чакання	61
Тут і Потым	62
Дзяцінства.....	63
*** У эмоцый бяспамяцтве...	64
*** Машынам чамусьці сёння..	65
Памылка.....	66
*** Мокрыя очы аўтызму...	67
Снежаньскі сон	68
Маладзён.....	69
Золак.....	70
Алюзія-шлюз-пост-футура-травень	71
ШКЕЛЬЦЫ.....	73
Кастрычнік.....	75
*** Калі раптам дзень пачынае плацаць..	76
*** Я...	77
*** Чорны дах...	78
Sleeping beauty.....	79
Восень.....	80
*** Празмернасць..	81
Прыстанак	82
*** Абрыдлі..	83
*** Слотна...	84
Прапанова #2	85
Да аўтапартрэта.....	86
*** Маё нервовая імя...	87
*** Вашае крэсла мне не пасуе.....	88
*** Дагнаць лістоту немагчыма.....	89
*** Каstryчніцкага з'есці глогу.....	90
Анёлак	91
Верш на плошчу	92
*** Парасон-парашут..	93
*** Птушкі родзяць...	94
Вясны!	95
*** Адчаю зазірнуць у очы..	96
*** Мне балела так..	97
*** Стан забыденага прывілею...	98
Каляндарны хоку.....	99
Фрагмент маналога закаханай чыгуначнай платформы	102
ADULTTALES (казкі для дарослых).....	103
1. Малако / Вужака	105
2. Амаль усё / Кажаніха	108
3. Імя / Аптэка.....	112
4. Long Play / Разніца.....	117
5. Вандроўнік / Шчаслівая	122

Кніжная серыя “Другі фронт мастацтваў”
заснаваная ў 2000 годзе суполкай
радыкальных літаратараў
“SCHMERZWERK”:

За 8 гадоў выйшлі кнігі аўтараў:

Альгерда Бахарэвіча, Юрася Барысевіча, Адама Глобуса,
Вальжыны Морт, Алексія Бычкоўската, Сяргея Кавалёва,
Змітра Вішчёва, Іллі Сіна, Вікі Трэнас, Вольгі Гапеевай,
Валянціна Акудовіча, Віктара Жыбуля, Джэці (Веры Бурлак),
Пятро Васючэнкі, Міхася Башуры, Ірыны Шаўляковай,
Уладзіміра Боські, Ганны Кісліцынай, Людкі Сільновай,
Сэмюэля Бэкета (пераклад Віталя Воранава), Андрэя Бурсава,
Андрэя Хадановіча, Леры Сом, Усевалада Гарачкі,
Дзяніса Хвастоўскага, Андруся Белавокага, Змітра Пляна,
Таццяны Нілавай.

Выдавецтва “Галіяфы” рыхтуе да друку (2008 — 2009)

Серыя “Другі фронт мастацтваў”:

- Валянцін Акудовіч. “Дыялогі з Акудовічам”. Размовы, дыскусіі, рэфлексіі і палемікі
- Аляксей Талстой. “Бег”. Раман
- Аляксей Талстой. “Мінакі”. Раман
- Пятро Васючэнка. “Ад тэксту да хранатопа”. Артыкулы, эсэ, пяцрогліфы
- Мікола Касцюкевіч. “Колеры”. Паэзія і проза
- Юрась Пацюпа. “Зялёны яблык”. Тэксты, інтэрпрэтацыі, каментары
- Зміцер Плян. “Фрагменты закаханага”. Паэзія
- Алеся Туровіч. “АКТ”. Маніфесты, артыкулы, эсэ, даклады
- Ілля Сін. “Тэатральныя дэманы”. Кніга трансгрэсіўнай прозы
- Ілля Сін. “Ці баліць папяровому чалавечку?”
- Міхася Башура. “Стойкі алавяны ваяка”. Вершы і проза
- Зміцер Вішнёў. “Замак пабудаваны з крапівы”. Проза
- Юрась Барысевіч. “Ілюмінацыі”. Афарызымы і мініяцюры
- Юрась Барысевіч. “Шэрае сонца”. Доследы літаратурна-мастацкага андэграунду
- Віка Трэнас. “Лабірынт”. Крытыка
- Вольга Гапеева. “Непараўнальная лінгвістыка. Асновы”. Проза
- Інэса Кур’ян. “Бэзавы бамжак”. Раман
- Ірына Шаўлякова. “Сапраўдныя хронікі Поўні”. Артыкулы, эсэ
- Міхася Южык. “Баль на канце”. Крытыка

Аітаратурна-мастацкае выданне

Другі фронт мастацтваў

КАВАЛЕЎСКІ Арцём

АДДАЛЕНАСЦЬ І АДДАНАСЦЬ

Паэзія і лірычная проза

Адказны за выпуск Уладзімір Гніламёдаў

Рэдактар Пятро Васючэнка

Дызайн Дар'я Чарняўская

Вёрстка Сяргей Кандраценка

Карэктар Надзея Шакун

Аўтар фотадыска Уладзімір Суцягін

Падпісаны да друку 20.06.2008. Фармат 84x108 1/32
Папера афсетная. Гарнітура «Mysl». Друк афсетны.
Ум. друк. арк. . Ул.-выд. арк. . Наклад 500 асоб.
Замова №

Прыватнае выдавецкае унітарнае прадпрыемства «Галіяфы»
ЛІ № 02330/0150300 ад 04.2008 г.
220039, г. Мінск, вул. Брылеўская, 11-44.
E-mail: vish@bk.ru
www.goliafy.com

Сумеснае таварыства з абмежаванай адказнасцю «Медысонт».
ЛІ № 02330/0056748 ад 22.01.2004 г.
220004, г. Мінск, вул. Ціміразева, 9

Выдаецацца “Галіяфы” рыхтуе да друку (2008 — 2009)

Серыя “Другі фронт мастацтваў”:

- Віктар Іваноў. “Асарці”. Проза, п'есы, паэзія
- Анка Упала. “Каворная сьвішнасьць”. Казкі для дарослых
- Віктар Жыбуль. “Стапэлій”. Вершы
- Віктар Жыбуль. “Дзяцел і дупло”. Вершы
- Вера Бурлак. “Дзееці і здані”. Вершы, апавяданні, п'ескі
- Андрэй Федарэнка. “Сечка”. Эсэ
- Уладзімір Гніламёдаў. “Паэзія: набыткі і тэндэнцыі”. Навуковыя даследаванні

Серыя “Адсутнае беларускае мастацтва”:

- Алеся Родзін. Каталог рэпрадукцыі
- Пятро Васілеўскі. “Рэтраперспектывы”. Артыкулы, эсэ
- Віктар Жыбуль. “Жыцьцязяліс беларускага футурыста”. Дакумэнтальны нарыс пра Паўлюка Шукайлу

Серыя “Калекцыя беларускай фантастыкі”:

- Серж Мінскевіч. “Сад замкнёных гор”. Квазіфэнтэзі
- Алеся Бычкоўскі. “Анамалія”. Фэнтэзі

Серыя “Партрэты польскай літаратуры”:

- “Вертыкальны трыптых”: Польская авангардная паэзія (Пераклад І. Кур’ян)

Дзіцячая серыя “Сланечнікі”:

- Аллан Аляксандэр Мілн. “Файны Пуф і ўсе хто з ім” (пераклад з англійскай І. Кур’ян)
- Аллан Аляксандэр Мілн. “Паветка на Пуфавым узлеску” (пераклад з англійскай І. Кур’ян)